NOVA MEDICINA,

IN QVA MVLTORVM ERRORES IN HAC PRAESTANTISSIMA FACVLTATE RETEGVNTVR,

& antiquus ſuus honos medicinæ reſtituitur.

AD LIBERVM BARONEM D. IOANNEM IACOBVM KHVENVM. &c.

Per Hieronymum Briſianum Salodienſem Medicum.



Venetijs, Apud Damianum Zenarium. MDXCI.



PERILLVSTRI ATQ. GENEROSO DOMINO IOANNI IACOBO KHVENO

EX BELASIO IN LIECHTEMPERG,

ET GANDEGG,

Libero Baroni ad Neuelempach, Domino Iuriſdictionum Nauders, & Altemburgi, Sacræ Romanæ Cæſ. Maieſtatis &c.
Necnon Sereniſsimi Principis, Archiducis, Ferdinandi Auſtræ à conſilijs, Vice Capitanio, & Burgrauio, Prouinciæ ad Atheſim, & Tyrolis Domino obſeruandiſsimo.

Hieronymus Briſianus S. D.

CVM Reges, & terrarum Principes, olim ſtudijs liberalibus, atq; minus abiectis Artibus nullo tempore non vacarent, vir non modo titulis perilluſtris, æquitas vbiq; vigebat,

nec inuersi, nouiq́; mores adeo passim succre scebāt, aut alieno imminens auaritia nefando vitiorum satellitio comitata bonos audebat insultare: Nā Censoria Maiestas, vel mul tabat iniquos, siue ab hominum societate relegabat notatos: detegebātur. n. crimina sordidioris cuiuslibet ab illis, qui sapientię simul ac eloquentiæ incumbebant, vt qui forent animo libero, & rebus humanis vilibus superiore; Facies interiores omnium resignabantur; Non mediocriter ob id ex eis erat infimis timendum peræque ac summis Magnatibus: etenim fuit quidem perpetuo virtuti data venia contra vitia sibi natura toto contraria diametro bella gerere, insectari, scommate, conuitijs, disterijs, salibus dentatis, impetere, clariores hominum promiscuam multitudinem sine discrimine liberius perstringere; Nunquam lacessebatur vates quin excepta subinde retorqueretur in inferentis caput iniuria: quia de plaustro malè audientes contumelijs afficiebant, si minus noluissent illorum probra clanculum demorsa sub cœlum proferri; propter eam causam Iulius

Cæsar

Cæſar cumulauit Laberium Mimorum auto rem donis, eique elargitus eſt aureum annulum, nequid de ipſo caneret, quomodo Timogenes hiſtoriographus petulanter in illum, vxorem, & totam domum eius, dixerat: quoniam ſingularis hæc eſt ſpecies mortalium prompta maculas animis, vel nitidiſſimis obducere, & ad ſuſpendium quandoque ſicuti Lycamben, cogere: Phalaridem pietate cōmēdatiſſimum reddere; Mima Tyranica poteſtate deteſtandum præbere; Romanus ſapiens Mœcenatem tanquam mollem inſectatur vbique; Neronem impudentiſſimam beſtiam laudat; Dido fundatrix Cartaginis pudiciſſima vidua ratione dierū ſubducta, quibus Troiani nauigarunt in Italiam, nunquam vidit Aeneam, cum tamen Andino carmine nobilis fœmina deputetur; E diuerſo autem Penelope ἐν φιλότητι μιχθεὶς, vt Homerus loquitur, cum Procis genuit Pana, quāuis vniuerſis penè ſit caſtitatis dote pręlata. Hac ergo ratione iuſtos impios, impios iuſtos, eſſe facile perſuadebāt. Propterea ritè ſibi conſultū quiuis ſemper iudicauit, ſi cum

non

non potuerit eorum ſtylos euitare, pro maledictis beneficia reponeret, & omni ſtudio niteretur in gratiam redire cum ipſis, quamuis eſſet etiam talis, vt nec Momus quiret eũ redarguere; Nunc autem permiſſa quoque eſt hæc libertas ingenijs, ne ſine aduerſario marceſcant, vt deſtomachentur in quorundam vitam luſibus, & prauè geſta damnent, modo ne licentia exeat in rabiem, nulliusve os honeſti lædatur: non enim parum eſt vti le vitiorum glomos euolutos cernere, quos pectore clauſos veteratores aliquot tegebãt, nihil reſcitum in ſperantes vnde venirent ab aliquo tempeſtatis huius æquiſſimo Catone condignis ſuis meritis ornati, neque paucorum doli reciderent amplius in iacturam, & calamitatem, plurimorum, quemadmodum ſanè fit erroribus circa Medicinam, qui iam nonnullos annos à me animaduertuntur; in quorum deteſtationem libuit reuocare ſenſa à dignioribus Muſis, & huc conuertere, non ſane odioſam illam ſcelerum Camerinã moturus hoc laboris lucrifacere, ſucceſſiuisque ab operis ſubducere, volui; vt autem pauca

iſthæc

isthæc scriberem varia perpulit occasio, nempe contemptus Artis diuinæ opera quorundam diu haberi cœptus, meumque de omnibus benemerendi studium; Nam qui crimina non accusant ij non leuius peccant, quàm qui virtutes non laudant: neque enim decet virtutem sine laude, nec malitiam sine vituperio, atque repręhensione, relinquere; Atqui tamen nec veteris more comędiæ certos elegi, nec dignos perstrinxi; si quis lingua me in freni dixerit impetitus oratione mea nempe reputetur; quamuis etiam nihil obstet aliquempiam lędere neminē cartis suis, attamen modicè pudibundis quãplures mordaci rodere vero, quòd idem non sint scriptura, & Leucæus. Cui tamē dicarem meritò sermonē hũc succurristi mihi Heros splendidissime fautor literatorum, & iustitiæ amãs, qui pro tui pectoris integritate cognitis paucorum latissimis culpis operæpretium feceris omnium rebus, & saluti, consulere, qua ratione prudētissime instituisti, postquam magnus Tyrolensis Iuppiter eius Prouincię exornandæ curam tuis humeris imposuit, & He-

roicæ

roicæ virtuti dignè regimen commisit; In quo munere obeũdo quamuis antiqua per se Khuenorum familia, loculentissimę Maiorum tuorum imagines, nulla cumulatioris honoris auctione indigere videatur, attamẽ boni quique intelligunt tantum sibi splendoris posthac accessurum quanto valeat super reliquarum nobilitatem suum caput extollere, & immortale decus, æternam gloriam, ab hac optima administratione tuo nomini, titulisque Auorum, comparare, sicuti pro mea singulari in tuam humanitatẽ obseruantia, atque officio referendæ, qua mihi ratione licet, gratiæ tuæ erga me beneuolentiæ maximoperè cupio, & ex bene auspicatis tuarum laudum initijs planè fore confido.



NOVA MEDICINA,

PER HIERONYMVM BRISIANVM SALODIENSEM MEDICVM.



VAM sit irrisio leuior imitatione, siue, ut Græci dicũt, μομεύειν ἢ μιμεῖσθαι vel ex me ipso iam nunc intelligo; Quippe, qui Poetas vanitatum Plastes, nugiuendos historiographos, oratores polistrepos, vanos philosophos esse putans audebam cauillari grauia illorum scripta, quasi nugis anilibus, merisq; vigilantium somnijs, respersa forent plerunque, cum primis autem vbi præstari sibi fidem volentes referebant gesta, aut dicta, quædam sub tenebras, & noctem, percepta, vi-

ſaq; multa ſolis ipſis idola, lemures, ſpectra, terricula, dum ſine teſte ſibi phantaſmata contingunt, ac immenſi ſpirant mendatia ſolles; Proximè verò ſum ſenſibus arbitris euictus priſtina opinione remiſſa putare nihil penè ſcribi, nihil dici, præcipuè veteribus, quod non poßibile ſit, & creditu dignum videatur: Certum quidem eſt, quòd πολλὰ ψεύδονται ἀοιδοί, et alios quidquid in mẽtem venerit calamis ducere, ſed non prorſus alienum à Natura, cui nil difficile factu cum ſit, neque à ſuis æmulis ſcriptoribus dici prorſus abſurda reputandum; Non erant vmbræ verborum, non gryphi, qui produntur fuiſſe viſi à maximo totius eloquentiæ lumine quietis tempore cum Archia tragœdijs in theatro certare; at poſtquam illum ſuperaſſet defectu tamen apparatus ab illo vinci ſuæ non remotæ necis Antipatri imperio deſtinatæ firmum argumentum in ſomnio declaratum; ſicuti ex auſpicijs quoque ſummo Oratori Romano morituro crudelis Antonij mandato; ſed forſan confinxit his aliquid ſimile Rodicus ille Corus in libro, qui inſcribitur ὧραι, de Hercule virtuti pariter, ac voluptati, congreſſo, vtraque hunc ad ſe trahente, tan-

dem

dem ab illa ſuperato, altera ſpreta; Neq; quod narratur de uiſione glorioſiſſimi Patris Hieronymi, cum vaceret Ethniorum lectionibus, fabella reputetur; ſiquidem vatibus ei plurimum dilectis æſtro diuino plenis admirabiliora ſæpius accidiſſe proditur, vt diuerſas nimirum formas Hominum, Heroum, Dæmonum, manifeſte ſpectauerint, & ſermone longo coram ſecum egerint; Sapientibus, & probis, notis, proximis, amicis, ſimilibus, conciliante virtute, Deo, eo vno minoribus, diuitibus, qui omnia habent, neque quidquam habent, nihil cum eſt, nihil deſit tamen, quòd virtus licet ſæpè careat nihilominus tamen indigeat nunquam, liberi, honorati, pulchri, Reges denique Regum, ſuperum bonitas, vſque maximoperè fauet, quòd eos nulla vilium, & abiectorum, cura tanquam apathiæ ſectatores vnquam deuinciat, nec admodum impensè humanis affectibus tangantur ſcientes, quàm contempta res ſit homo niſi ſupra humana ſe erexerit, aſt æterna, vel horum ſtudio terrena, perpetuo voluunt animis, immortales ſedes ſuſpiciunt, & ad eas aſpirant quaſi olores Apollinei cum Diuis commercia repe-

rientes aliquando, prout communi quodam bono, & fausto sidere, (nisi tamen cura phantastica totum hoc, quidquid est, effinxerit) obtigit mihi; summo euigilabam mane dum appeteret aurora, quæ communi verbo prædicatur operis diurni, & Musarum laboris tertiam partem perficere, nec adhuc antelucana opificum sedulitas molesta contemplatoribus exaudiebatur, quando stare præ facie muliebris visa est statura, habitu supra fœmineam conditionem augustiore, venerabilem, regiam maiestatem, vultu declarante, & aspectu quid Diuini adflante, quo me totum commoueri præcordia circum repente senserim; Atque vtrum Homericum foret aliquod Idolum, phantasma, semisomni illusurum, an aliqua ex Deabus ab antiquis celebrata, cœpi mecum subinde cogitare; Et quoniam proximè rumores nescio, qui de bello innouato, de Regum, & rerum moderatorum, fœderibus ictis dispersi fuerant, libuit subuereris famæ, siue fidei præsentiam adesse; neutri tamē ornatus suus respondebat à Pictoribus, atque Poetis, figmentorum germanis fratribus eisdem coloribus attributus; Non vlla Litarum, non

Ate,

Ate , præſeferebat indutu, ne que Nemeſis Dea nomine Latino nondum ne in Capitolio quidem nota vltrix iactãtiæ conficta à Prioribus , ſiue ea dicatur Fortuna largitrix omnium bonorum , cui Primus Adraſtes templum ſtruxit , quia valde raro conſueuit ſe conferre ad mei ordinis homines , nec veſtitus etiam admodum ſuperbus erat , de illa quoque cogitationem dimiſi ; Huic amicitia proximam ſum ratus inde eſſe Inuidiam pulcherrimorum facinorum Comitem ſanè egregiam , quæ me ſæpius inuiſere , vel circumuenire potius , adſolet (quo verò nomine hercle ignoro, niſi velut aruſpex nouus , faticuſque vates , inſidiatricem virtuti diuinem) non vt ſit mecum , non inſcia (nam Dij , Deæq; omnia norunt) ægritudinem nullam rebus ex alterius ſecundis oriri ; nec vllam inuidentiæ peſtem reſidere , in pectoribus Philoſophantium , ſed pro ſuo ingenio factura negotium tranquillitati ; Repetita verò memoria inuidiæ graphira forma ſua multis deſcripta nec aliquid eam ſimilis habere animaduerti ; Minime omnium de Laruis , aut intemperijs , aliquid ſperaui ; res enim nulla vim nocendi ſeruat bonis præterquã

vna

vna torpitudo; ſi non ſit ergo dictarum aliqua reputata eſt ipſiſsima Famis effigies: nam graſſans vbiq; populos miſerrimè torquet; omnia forinſecus ornamenta propria ſibi iudicabam, neglecta, immunda, pannis, anniſq; obſita, rugata, cute, dura, erat, vix vt ſtare poſſe debilis appareret; eam proprio nomine putato compellare libuit, negat meum præpoſterum de ipſa iudicium, nec aliena æſtimatione ſibi fieri à me rogat iniuriam; Tunc interrogare illam, Quanam eſſet ſum auſus, vnde gentium veniret, πόθι τε πόλις, ἠδὲ τοχῆες, nec eſt longum morata reſpondere, Salus, inquit, Dea ſum credita ſalutis, & incolumitatis, Domina, Aduocata, Mundo Clariſsima toto: Romæ mihi patria eſt, & ædes ſacra iuxta portam meo munere ſalutarem nominatam, quam Metellus affixus antea lecto, & ope adiutus inde mea gratiſsimus olim dedicauit, Opiferæ Deæ ſano curauit incidi foribus titulum; Nata quidem vetuſtiſsimo eo tempore, qua nocte Saturnus ex Phylira ſuſcepit Chironem vnum de Centauris eadem cũ Elpide formoſiſsima Nimpha commixtus me genuit; Ille naturam doctus herbarum, & vires,

in

in optimum Medicum euasit, atque Aesculapium medicinam, Herculem quoque Astrologiam, docuit; Ob id translatus in cœlum numeratur, & inter maiora signa sagittatoris nomen tenuit: hoc enim est Deum esse mortales iuuare, prodesse vniuersis; Cum eo exorta, cum eo semper in viuis fui; diuersum tamen inde munus mihi consignauit vtrique communis Pater, quo minus hominum genus per se calamitosum, siue meo præsenti numine vitæ miserrimæ statum in meliorem fortè conditionem suspendio, & præcoci nece, commutaret; Iussit me in terris viuere cum multis numinibus, & infinitis dæmonibus, quibus profectò sunt omnia plena; Quamuis autem diuinitati meæ structum sit Pario de marmore templum in Metropoli Ciuitatum, & mundi Regina, tamen hac illac, circumcursito, ac vrbes inuiso, & raris habitata mapalia tectis, vbi quis ægrè laborat, & suarum rerum satagit, adcurro statim, prestò sum latura auxilium contra sua mala, ne quis ex alijs cœlitum Spartam mihi Saturno consignatam deseruisse deferat; nulli meus fauor, officium, studium, nisi scilicernio cuipiam, & nauci, deesse

ſe patior, ſi modo fidens materno numini parere ſubindè mandatis meis, aut Medicorum, non repugnauerit.

Quæ ſim, vnde profecta, Genus, & patriã, tenes, iam cur venerim accipe, ſed videor mihi videre te mirabundum coniectos oculos in me tenere; forſan quia nullus color, nullus decor, ſit, cum tamen veneris perpetuo ridentis, & excultiſsimæ, ſim dicta ſodalis, & pene ſoror; aut aliquis nitor, arata ſulcis frons, capitis niues, ſenta, ſquallida, propè ægra, cadaueris ſimillima facies, quaſi ſint capulo proxima, vel cyppo, ipſa demum, qualem cernis, habitudo totius deſpicaciſsima; voluptatum, Gratiarum, Parens genita, cui robur ſolidum, firmæ vires animi gaudia; cordi ſemper erant; Namq; vitæ mortalium decus, & malorum dulce leuamen, verè perpetuo fui Liæi, Hymenei, Iuuentam, dulcesq; iocos, præbens; Jlla demum largitrix ἰαώρ; *Transfigurationis huiuſce cauſam tenebis ſi rem, nec quidem multis, expreſſero, ſimul aditionis huc meæ ratione prodita; Illud nempè debes in te fuiſſe iam expertus, vt & cæteris hominum, niſi qui plumbea penè ſimulacra*

ſint,

sint, & humanam formam tantum de cute referentes, stupidi, atque ab omni sensu prorsus alieni, præcipua, ne totam dicam, miseriæ sementem perturbationes animorum, παθήματα, vel perpeßiones, semper extitisse: necesse est enim compati corpus, si minus belle prius Anima se habuerit species integra totius; & hinc grauioribus tormentis succumbimus potius, quam rebus à contrarijs vniuersorum; nec alicuius prope medelæ sentimus opẽ corpore praue disposito, nisi præconsultum ritè fuerit diuiniori illius parti, quomodo Stoicus ἀπαθεῖς, & è nostris Seneca vir amœnißimi, vt Tacitus ait, ingenij, facere studuerunt affectus omnes, ceu morbos, à nobis se mouentes; Ipsa vero perpetuitati, si fieri posset, & tutela, mortalium præposita conditiones etiam communes cum eis sum à Fatis sortita, non queam vt immunis esse vestris omnino calamitatibus, quarum plerasq; sensi iamdudum animo sollicita cœtus humani salutem commodè tueri, sicut enim Reipublicæ Gubernator alicuius peruigil animaduertens errata varia nasci, turbari quietem publicam, defraudari insontes, inopes opprimi, expilari

quandoque sana, nec sibi adesse vim Prouinciæ traditæ laudabiliter exornandæ nonnullorum culpa cœlum, & terram, natorum confundere, dolet, atque angitur, ita & ipsa summopere tristos, & dudum iam memet macero, quòd optimo bono meorum non liceat his in locis, vbi adeo intelligo valde laborari, prospicere; quia non mihi vni penè bellum mouetur, & populeæ quieti, sed & ipsi Naturæ plus quandoque ferentis auxilij vobis aduersus trecenta morborũ genera veteribus notata, præter nouos ortos, quàm salus Dea, cuius si nunc commutatam formam cernis, nec antiquum honorem, vultus gratiam, oculorum venustatem, Priscis scriptoribus mihi suis engomijs attributam cruces animi, flagella curarum subinde orta, me consumpsisse dicito: nec enim somnum video, quòd dedecus sit dormire cui tantorum salus curæ est, postquam res humanas retro cedere, & in peius ruere, hic paßim cognoui, talis, eaq; est igno ratio turpis cum ambitione coniuncta vilißimorum quorundam facta meis operis, & votis, aduersaria; Quæris autem forsan audire qui nam sint hi? Dicam; siquidem annuere mihi

depu-

deputaris, quo fiant inde noti per te, & in sapientum voculas incurrant isti nobiles, & egregÿ, si superis, & imis, Dÿs placet, homines sibi reuera prius, communi deinceps fœlicitati, hostes nati sempiterni; Triplex istorum genus a meis populis salutem arcent, & quantum est in eis, vellent plerunque abesse, si rebus, quas vncis vnguibus retinent, hinc inde corrasis speraret sua cœca libido insuper vel teruntium posse quoquomodo superstruere; Priores sunt Esculapÿ discipuli, Delphici numinis interpretes, opinione propria, famosi. subsequitur hos non exigua satellitum manus armata cultris incisorÿs, forcipibus, terebellis, varÿs, ferulis, balistis, limis, glossocomis, melis, lanienis hominum meris; Comitantur istos corÿ veteris, vel παντοπωλῶν, omnigenarumq; rerum, coemptores falsi si multitudo spectetur eorum sordida, & abiecta, fex plebeculæ, speciarÿ nuncupati; De quorum moribus, institutis, & operibus, vitæ referam præcipua, & maiora, tantum, quæ tu quoque (si modo volueris inficiari) sæpius inuisendis ægrotantibus animaduerteris, non vt sciẽtem doceam, sed quatenus hoc sermone tibi sub-

inde describendo postea lecto viris æquis, & autoritate grauioribus, omnino constituatur hanc pestem tantoperè saluti rebellem prorsus expiare, aut edicere mandato, publicave lege interdicere, ne quis in posterum corpora vestra diuorum templa sanctißima tractare audeat cum summa peruersione totius cœlestis artis Medicæ non amplius cognoscendæ Parentibus antiquis, si rediuiui forent, adeo facies eius venusta defœdata est manibus istorum obscœnis Chirurgorum cum primis particulam Medicinæ profitentium.

De qua rogo te non pertædeat audire pauca tibi licet incognita minimè: nam sic & alij dignoscent quid recti de ipsa sentiatur ab istis; Quoniam nosti vetustißimis maximè temporibus eã fuisse natam: Nam postquam homines paßim venari bestias, iugulare, contra edicta Pytagoræ, cœpissent, & extinctarum cadaueribus vesci, longa consuetudine facti sunt ita crudeles, & impotentes iracundi, quòd à saxis, fustibus pugnis inter se, ad arma venerint; Antea quidem monomachia dirimebantur lites, postea concurri cœptum est à pluribus, & instata sunt bella,

la, vel ab inferis im missa potius, vt Poetæ senserunt; Cumq; vulnerati multi caderent moribundi remedia quæsiuere, in hominibusq; reperiuere: Sic enim constitutum est rebus omnibus optimè à Natura, vt vnde summa pernicies proficiscitur, exinde quoque maxima vtilitas enascatur, & qui noccre quandoque potuit idẽmet etiam subinde prodesse valeat.

Itaque Aegyptiorum rex Apis senior fuisse proditor, vel adhuc antiquior ipso Myzrai filius Cain Nohæ magni nepos; Extitere deinde et alij, Pythagoras, Democritus, Machaon, & frater Podaleirius Aesculapij filius, qui à Chirone didicit, vt Achilles, quoque in Bello Troiano non minus robore corporis, & armorum tractatione, decantatißimi quàm celebres extiterunt hac duntaxat insigni Medicæ facultatis parte cum multa corpora cæsa de limine propè mortis ad vitam reuocarint: tanto enim gloriosius est vnum iam deperditũ seruasse, quanto sæuius eodem tempore plures prostrauisse; Quales autem Græciæ Principes essent illi non ignoro te dudum iam percepisse, cum tuis ab annis primis captum lectione Maximus eius Duelli scriptor suo

diuino

diuino ingenio perpetuo detinuerit; Item quæ doctrina præditi, quæ rerum cognitione præstarent, suarum laudum Præconis tuba crebro personat; Non defuerunt etiam Troianis egregij viri, periti, qui manus vsu persossa corpora, male habita, subleuarent; à Græcis alij sunt producti Romam, quorum nomina non interest adeo referre; Plinius sentit Archagatum Peloponẽsem Chirurgiam priorem consumasse; Deinde surrexerunt ingeniosiores intellectus; (proficimus enim semper in dies acurati) quorum laboris hodie fructus non degustamus modo, sed copiosè fruimus, & hanc præstantem partem methodis, præceptisq; varijs, descriptam perfecerunt; Galenus maluit erudire per plures scribendo quàm paucis esset auxilio manuum curationi non semper implicitus, suasq; partes Chirurgo, leues tamen, deferebat; Postea sunt plerique arbitrati ministerium vile, & officium sordidum, sibi esse tractare vulnera fœtentia, sanies emundare, sic lautiores effecti, vetustissimam hanc partem propè neglexerunt, & sublato vertice ob honorem per eam comparatum omnem curam, studium, solicitudinem, abijcientes

tes

tes ad istos Chirurgos vniuersam rem manuariam reiecerunt; ab Hercibus nempè tam dignum negotium depositum infimis homuncionibus à Cræsis inopibus Iris, à Democritis relictum est Morychis, & fatuis Coroebis, vetularum nempè Cunnipilis, natitersoribus (absit turpitudo in verbis: dico enim sermone celebri potiusquã eleganti) quiq; sunt cuiuslibet honestatis rustici, & agrestes, in cognitione prorsus Arcades, ingenio plusquã pistillũ retusiore siphniassare potius tremulẽtia ducti commodiores, non autem vlcusculo detergendo, vel splenijs obducendo, lycnicis illiniendo; non omnes vno fasse complector: sunt enim digni, nec rationis vsu expertes cuncti, plerique tamen à quibus singularis me pugna manet, quoties insantißimi cœperint opera sua quempiam infœlicem doloris caßibus implicare, non consulto graui aliquo viro; qui totius corporis curationem præmonstret ante singuli mẽbri tractationem necessario fore instituendam: nam siue graue, siue sit mite, malum semper faciunt recrudescere, nec aliquid præstitisse rentur, nisi sopitos dolores expergefaciant adiuti quandoq; à triario milite forti quo

miseri

miseri decumbentes persentiant se strenuè laborare; Tunc suos pulueres, vnguenta, cerata, olea, nuce quidem cassa non emenda, depromunt, iam proprio macte ingenio apparata, coaptant in vsus morbi, quamuis ignorent non res modo gluten illud componentes, at qui nec nomina quoque rerum; satis officio, & cumulata, factum suo temerè putant, si quis interroget quid ea sint, respondeant, nos fecimus, hoc est elexir vitæ, Balsamum vocamus alterum; sunt hæc, & illa, secreta, quibus nos semineces varios reuocamus ab orco; Frequenter inde euenit quòd Natura domitrix ægritudinum sæpè ex insidijs bella gerentium cum arte medica, mei singularis Patrona, salutis hominum Domina, cupiens hæmorragiam sistere, sinus obducere, tollere phlegmonem, in statum priorem lapsa membra reponere, ad contraria rapiatur suorum medicaminum violentia; namque de vna fidelia parietes multos dealbant, cum vlceribus idem semper emplastrum facere velint, quasi bonus ille Lucrio, qui pedis Herculi paruum, magnum pumilioni, calceum inducat, ex quo fit vt à minima intertrigine, furunculo paruulo, verruca,

chironia,

chironia, telephia, vulnera increscere sæpissimè deprehendamus; Rogatus aliquoties, sed non exoratus semper ab aliquibus honestis viris præesse quasi lanista miserando spectaculo pinsoris, lignarij, cuiusdam tabidi pedes cum tibia reddidi mineralium pharmacorum vsurpatione lætalium plerumque, si non præparatione corrigantur, illic nisi serra carnifices occurrissent gangræna repsisset vniuersos; Consimilia negotia passim lachrimas excutiunt præsentibus Tantalo miserioris Tragœdia; trimphant illi non secus atque Noui Hercules Excetram perdomuerint tandem capitibus omnibus obscissis; sed maior gratia deberetur illis à me si pro decem amputatis cubitis, & crure mutilum vnum, aut mancū, facerent integrum; Nec laboris aliquid exhauriretur ab eis in truncandis his partibus, nisi calorem proprium, & non ascitum, suis extraneis pharciminibus (sic enim appello sua) extruderent; Rariores etiam prostarent templorum fores manum ad stipem porrigentes, in compitis, plateis, foris, pandocheis, non audirentur queruli Deos, & homines, implorantes adeo torti, gibbosi, claudi, vix ducentes ilia, si teme-

rarij noſcerent antea partium ſtructurã noſtri, constitutionemq́; totam corporis, quin perplexiſsimum Labyrinthum, quàm reponere deciſa loco ſuo membra propriam in ſedem tentarent; quis enim ignarus rectum eſſe ſui iudex, & obliqui, bene operabitur? Peccant, nec ſe moneri ferunt; ſat, aiunt, attracto ſupercilio nos experti ſumus, noſtrum hoc proſtitutum, institutum, inquam, vetus eſt, nec indigemus doctore; pœnas interim dant ſimplices ægri modo ſoluti totius vnitatem, quandoque conformationem, vitiantibus affectionibus, & alijs: nam ſe quoque inſinuant internæ morborum curationi, ſicuti febrium, quarum vis incendens totum corpus fumis caput petentibus exareſcere linguam cogit, nigrasq́; fauces præstat, & ἐπὶ τῶν ὀδόντων περίγλισχρα γίνεται; hæc vbi vident ij ſtatim profeſerunt habere prain; (ſic enim linguæ ſiccitatem admixto colore nominant) tunc ne tantulum quidem mali ſe facere reliqui exiſtimant, ſi ſcalpellis aſperioribus etiam atque etiam perfricuerint; Inſtant huic operi in tantum quoad abraſa cuticula ſanguis exeat aliquando necem paraturus ſuffocatione; Nulla perſuadente ratione

talibus

talibus, non hic radicem mali fixam, sed atras exhalationes ab igne circa phrenas incenso sublatas ariditatem feruore mixtam palato accersere; Tanti sua est cuiusque autoritas, siue φιλαυτία, quòd nulli sapientũ leniter cedant, vbi præcipuè vecordiæ coniungatur animi obfirmatio; si qua foret in istis iudicij, aut pietatis, scintilla pinguiusculæ eorum conscientiæ deprecarentur culpas, nec adeo scyticè manus inijcerent hominum vitæ; Modo spes vigeat auferendi quidquam non est quòd prætereà tristet eos in quamlibet partem cadat salutis, & necis, alea; scio quorum nam referat temeritatem nebulonicã reprimere, ne prolixius in dispendium populorum serpat labes ab eis profecta magno mei dolore; si probæ ciuitatis administrationi præfecti sunt prudentia, & bonitate, viri præstantes, qui Rhamnusia docti monstrent in omni re, in omni negotio, modum esse adhibendum, cauẽtq; ne qua fraus vlli intendatur, ad eos ipsos quoque pertinet vt vel hoc agmen pecorum desinat malè quandoque facere, vel negata professione clancularium vllam artem melius condiscant proprio sudore, non alieno malo, victum quæsi-

 turi;

turi; Vbi propositum suum nolint omittere, pergantq́ nouam artem prosequi veterem insequi valedicto regulis, & præceptis, antiquis condigni reputentur, qui vincti redigantur ad scalmum in triremibus vt biscocto latrantem stomacum sedent.

Plura de his dicere nec lubet, aut licet, absq́ magna animi mei perturbatione referre ea, quæ non pudet istos in meam fermè perniciem quoti die solos facere, multusq́ honor tribueretur sibi si quæribunda velim de illis longiori sermone abuti; Venio ad istis proximos nihilo amiciores nobis quàm primi: Jactant enim se non quidem in lato fornice seruare quidquid olim cornu Amalthea continebatur, & quæ prolixo Natura sinu maris, soli, ætheris, fouet; Quid hoc homi num genus sit, & quanta in æstimatione vobis debeat haberi, cognoscetur à singulis, quando forsan perceperint alloquium hoc tecum habitū, visumq́ tibi relatum, cui non minori penè curæ esse satis habeo exploratum commune bonum, quàm mihi, nec minus omnium vicem dolere te, atque ego soleam, tanquam veritatis, & æqui, non vulgarem Zelotipum, nihilq́ prætereuntem,

reuntem, quod eorum vitæ ſcenam queat, vel lippis oculis diutius obuelare; Vtrum verò Duorum Naturæ hoſtium ſempiternorum grauius negotium faceſſat, & malum præſentius aduocet meis, nondum planè diſcernas: Nam quãuis illi ſtatim detracta fermè perſona quales nã ſint declarentur per errores, hi tamen materiã ſubminiſtrant occultæ, & præſentaneæ, cladis hominum futuram, timendum vt ſit magis à latentibus iſtorum impoſturis aliquo numero non bene comprehenſis, & vix à lingua ferrea dinumerabilibus; Opificium namq; totũ fermè Vulgarium Pharmacopœorum nil niſi dolus eſt, & mendaciorum refertiſsima Taberna; Quod in Artis infamiam dictum non eſſe perſuadebitur ex his: nam Seplaſiarij de caula, grandesq́; ſæpius abducti, miſerrimè nutriti ſunt, vitam duriter inuiti traducentes, nil aliud æquè benè conceperunt, quàm ſtrenuè mentiri, facit enim inopia mendaciſsimos quoſque, nec non fallere peculiare donum eſt auaritiæ paupertatis Comitis deuinctiſsimæ; Probos, & ingenuè altos, ſemper excipio, non ignaros omnino literarum, probisq́; moribus, quod in omni vitæ loco præcipuum reputo,

puto,

puto, præditos, consummatos sub Prudentibus, & expertis; institutoribus circa medicamina quæuis, & artem dignè tractandam; Quales alibi non paucos laudandos noui; Tridenti autem per aliquot annos expertus fideles, atq; singulares, Martinum Guidottinum non inferiorem mihi cognitione plusquam Pharmaceutica reputatum Medicis aliquibus; & Iosephum Martinum Dædaleo factum ingenio; Quota verò, quantaq; turba reliquorum sit cognita prius ipsi non præteribit, & alios, si tractatum hunc in manus sument; Et quoniam Tullius eloquentiæ neruos omnes intēdit in perfecto oratore quodam typo describendo, Poeta maximo fingendo Imperatore sedulo nauauit operā, Phylosophus optimo Senatore Gentibus informando; (quas summas in homine res præstitisse iudicatus est Cato Primus) vt qui malus Senator, peßimus Imperator, rudißimus Orator, essent ex contrarijs qualitatibus intelligeretur, ita mihi ipsi videor exemplo, & imitatione, tantorum scriptorum posse ex arte quadam producere quempiā nec incongruè nō coloribus Rethorum, non fictionibus Poeticis, aut Sophisticis naturalium probationibus,

tionibus ſed ſuismet aßidue factis ad viuum expreſſum, qui ſe deterrimum omnium declaret, & Medicinæ totius Laidum conſpurcatorem: nam ex eo quales ſint veri Pharmacorum opifices aperietur, oppoſitorum enim ſunt eædem diſciplinæ præceptiones, & memoriæ.

Conferatur igitur minimus maximis, & ita pulex cum elephante, ſcarabeus cum cygno, peßimus longè poſt homines natos cum laudatißimis, compoſiti dum fuerint quid inter ſe diſtent hi, & ille, par omnino impar, erit omnibus notum; Quòd ſi quid copioſè dictum, velles inde referre in cartas non ſine Muſarum fauore poſſes id efficere; ſtatuitur vnus inſtar multorum: non enim loquor de omnibus, licet in quolibet rerum genere ſemper fuerit, eritq; mira bonorum paucitas.

Ergo per contentionem bonorum admoueamus ſingularem Pygmeum quẽdam, qui paruitatis defectum ſemper ſtuduerit exceſſu benefactorum obtegere ſubrides; an me κατ' εἰρωνέαν *fari putas? non erras ſanè: Quamuis enim in paruo, deſpicabili, turpiq; corpuſculo, quandoque lateat excelſus animus in huius ſtercoreo culeo*

nil nisi vitiorũ residet cloaca, nec alicui nequissimo malitia præstans cedit; Fuit eius hæc, vt audisti, præcipua cura ab infantia, cum pigeret obscuritatis, vt aliqua re se faceret celebrem, atq; imitatus Erostratum, qui Dianæ templum succendit, ex ingenti scelere patrato famam quæsiturus, & Zoilum Homeromastigem, cùm sole cœpit agere, seq; volens illustrare tondere crines, nitentes radios circumcidere quasi coronam capiti obductos aggressus, hinc nomen insigne coronicidæ reportauit, nec sibi soli (nam nec domesticum, nec vernuculum, crimen id erat) sed incolis vniuersis homo prostituti corporis, & infamis, comparauit; ex Batto, cui nomine proximus est, lydius lapis, seu cuticula, quæ explorat aurum, propè ideo factus vel suis infensissimus, lætabatur tamen; adeo refert à tenoris male institui; Quia verò audiebat non amplius cũ vno, sed cum multis, rem sibi fore, clam suum ingeniũ terit, & scarabeus de sterquilinio, quod sibi persoliatum redolet, non myrepsica facit, sed nescio quos puluieres aceruat, nec minimi quidem vendendos; sic homuncio sinister dũ sua benè curat, & quod prius non successerat, hac perficitur

via

*via captiosis, & vanis artibus, vsus depre-
henditur, accusatur furti, doli mali, misellus
damnatur precium soluere, haud iure factum,
qui restim promeruerat; egregia alia audisti per-
petrata, ex quibus naturam cadaueris: (fœtet
enim non minus animo atque corpore faciat)
subolfeceras, & nisi pauide fidisti ei nunquam,
neque medicinis, ab eo mendacißimo, sed obli-
uioso, sublatis in cœlum; Ne quis autem labo-
rantium frustraretur spe iam in virtute tua col
locata ritè consultum est, vt quidquid in immun
do camino contineretur ad examen iudicij veni
ret; quo tempore non decima quæq; bona reliqua
facta medicina fuit, omnes propè abiectæ, nisi
quas dolosus clanculum per noctem subduxerat,
ne deprehenderentur.*

*His rebus minus præclarè gestis ab eo consiliũ
nouum, auidum tamen, initur, vt absterso pu
dore, id quod per imprudentiam perdiderat de
sorte, resarciretur decuplatum, secum reputãs
nil præter vtile hodie carum, præstare lucrum
pudori, dare census honores; nec interesse sua
quamuis ei populus sibilet, & dupundio æstime
tur,* χρήματα γὰρ ψυχὴ πέλεται δειλοῖσι βροτοῖσι· *Itaque*

vulpeculam nullum vitium fugientem simulãs imperijs, & nutibus, hominum se subijcit, & qua parte deest industria, fictam complectitur sollicitudinem, laboris tolerantiam, plures vt queat decipere; Bona sanè consilia, si quid prospere succedant vota, quomodo fecerunt anteà, nisi tamen plurimorum coniectura fallit me quoque non longius aberit, vesperam suam habebit propediem; Namque improbus aut penes agellum malè parto ære coemptum in sublime tolletur, vel eo quiritans trahetur, quomodo Diogenes vrceum traxit per Ceramicũ: Quid enim isthoc Ellio putido faciant boni τηριοτροφοῦντες; *An non istiusmodi portentum dignum censeatur, quod cum Timone illo ex vniuerso hominum contubernio in medium Athesim proijciatur? Qui notas publicè inustas obtegere nequit, quãuis sedulo studeat astu celare minores; Longa errat semita, si te posse sperat, post Deum vindicem tandem scelerum; Non animaduertunt alij calliditatem non tressis Agasonis dum secum Lenocinio tectus obseruatur inguina leniens, podicem detergens, vt qui veteri Saturno dato scatophagus asse postica lamberet, fœminam castam*

ſtam (ſicuti noſti) denario proſtitueret, & meritorius euaderet, Hoſtio obſcœno celeberrior: Omnes enim artes ſuæ eo ſpectant vt aliquid quomodo libet congreget; inſtituta ratio hæc eſt vnica ſibi, ſiue fas, pietas, æquitas, humanitas, adſint, ſiue non, Eoq; vacauit hactenus ne qua res, niſi tantulo empta, veniat in ſuam officinã non opobalſama, propter adnexum ſtabulum, redolentem, maiores inde queſtus catus ipopola effecturus; Eſt autem duplici rerum ordine commeatus inſtructa beneualentibus eſca, morborumq; remedijs; Illa non prius diuendit, quàm mucida, vieta, fuerint, nec pluris emuntur exquiſitiſſimæ dapes quàm fiant analecta hæc, & quiſquiliæ quandoque potentum ſoleis obtritæ; quòd ſi diuendi per ſe non valeant putridis omninò nec proiectis, at commixtis omnibus, in dulciaria ſcarabeus improbus immutat; Miſit affini ſuo iam aliquot annos dono, quem Maſſæpanem, aut Marcipanem, Iuniores appellant, ille, vt erat vrbanus, non abiecit (neque enim decorum eſt ſpernere munera) ſed in illum deſpectũ ſtatim manus impingit, diſtrahit, partitur in fruſtula; proiecta curialibus beſtijs dulcedine mul-

ta, non homines tamen, degustarunt; Ita me subinsit porcum deputas, qui tua sic immunda, tã spurca, velim delibare; Tali gratiarum actione, cohonestatusq́ laude, demissus abijt Hipocrites solum despiciens pro suo more, qui nunquam viri soleat in faciem inspicere, neque tibi τετλαίη, κινυός περ ἐὼν ἐς ὦπα δέσθαι; *Quæ verò custodit ægrotis qualia nam sint ipse pridem es informatus, & ego crebro iactura meorum persensi; Et sint mihi aduersa numina semper æterna, si de mille rebus sint triobolares decem; Namq; vt examinentur prius orta nullibi non hoc cœlo nostro, aruis in incultis, irriguis ortis, & in triuijs, simplicia quæ dicuntur, adeo pauca bona inueniẽtur, vt si consideres sensibus vnumquodque nil genuinæ formæ prioris, & suæ, nisi cariem, mucorem, vetustate contractum, dignoscas plerumq; tamen pro narciso profertur anagoris, flos pro semine, caudex alterius pro radice, non suo destinato tempore, vndeuis eorum nulla reliqua est, collectis istis; Quoniam talium grauitas non patitur imitatione curui olitoris herbulas à putri solo reuellere, ne suis picatis, gypsatis inquam, manibus callus obducatur; Adportari solido mandant*

dant

dant decrepitis aniculis pessimo cuique familiarissimis, quæ iam Veneris stipendia emeritæ, nec amplius ars Lenocinia sufficit eis escam, quo minus fame pereant, libenter obsequuntur, quãuis æquè sint ignaræ plantarum, atque strenui ipsi pharmacopolæ.

Fuit vna tibi nuper elapsis diebus obuiam facta baiulans manuales plures herbæ lacticidæ, (erat autem syluestri lactuca communiter alias pro intubo vsurpata) perconctatus es, cuinam parasti? medicinæ, subdit, vsui circoracea hæc exquisita à Pharmacopolo quodam propudio tã nomine auri, quàm mulieris perditæ celebrato; nosti quem dicam? tunc illa iussa per te valere perrexit; Cumq; veniat in vsus adeo diuersos ea planta sperandum est ne salutis optatæ fieri compotes ægros vbi fortè velint illam consulto in se conuertere? non equidem; Verum si cui docto, & probo, tantum est otij à studijs, curisq; alijs, vt sigillatim phytothecæ gradibus pandantur effatu digna scriptis consecranda offendet, araneorum lacera tentoria præ vetustate reliquias bruchorum, ceredinum pulueres, nigra vbiq; lutosum scarabei crustum, & alas, tergora referentia,

siue

siue quæras exotica, siue nostratia, videris; nec inscriptis foris nominibus intus adseruata respõdebunt; Hinc ad reliquam Medicinæ syluam feratur gressus tota penè, vel pars maxima fraudi, laudi inquam (balbus enim sum) dicetur apparata non ijs modo, quæ peregrina tellus adfert in bonum adhuc numerum, vel ignota, vel fucata, sed & quæ non à remotis Mũdi locis petuntur; ast per Italiam, aut Germaniam, proueniunt opis munere sua quidem sponte optima, & integra, corrupta tamen manibus, & opere, istorũ; qualis est indicatus instar omnium inquinatissimus; Cui magis Fortuna fauet, quàm forsan ille desideret: Est enim Dea stupida vecors, vt Plutus, & Cupido, cæca, solita immerentes extollere, fugientes sequi, sequentes fugere, deteriorum caussæ plerunque fautrix iniquissima, si quidem terq́;, quaterue, suis quasi mercibus omnibus eiectis obruebatur procellis naufragus quando exceptus est enatans à nonnullis eiusdem filijs, & illi tutam adhuc in portu nauigationem præstãt; si quis exquirat cur nam propitios adeo reperierit immeritus homines nefandissimus recordetur ita Naturam instituisse, vt omni contra-

rio

rio sit perpetuo suum simile, nec omnino reperiri specie solitarium; Præterea non esse mundi angulum, qui non habeat suos Regulos δημοφόρους & παμφάγους: *Est enim omnibus insita regnandi libido, si modo detur eis aliquid gluciameridum surdastri, penè cœci, redduntur vt nec propudia istorum videant, nec boni viri calamitatem publicam detegentis vocem audiant: etenim malunt aliquando sibi adesse, quod pueri reperiunt in faba, reliquos postmodum plus satis indigentes, & esurituros, permittere; næ illi vafre sapiunt, qui sibi prius bene volunt quàm communi bono prospicere; Patrocinantur & his certi Medici persimiles illorum qui veluti milites Siculi nullum ministerium recusantes in tantum dignitatis creuere apud nescio quos, vt vbi quis eis vel lingua, vel ore, fauerit, aut manibus applauserit statim decedant ei de via, assurgant aperto capite, & penes se collocent sessum, nec in eos ingrati videri volunt: Namq; gregalem famam per totum vulgus serunt congiarij; tum si fortè simul aliquo introducantur quidquid dicunt laudant; id rursum si negant laudant id quoque, & his vltro arrident; Ita se mutuo*

muli

muli ſcabunt ; Et quoniam latiora compendia redundant in ſeplaſiarios ab illis , ideo contentio ſius enituntur vt omnibus officijs eoſdem ſibi deuinciant , Xenia præbent , nec eſt quod eis precibus iteratis obtrudantur ; Hinc telonæ pendent in argentanginam deuoluentes præcipitosè barbatos quoſdã Medicos , eosq; myopes efficientes , vt vix my facto nequeant efferre voculam detestantem nefarios mores, aut diſcernere impuria, & vitioſa , quæq; cum primis pharmaca de remotione cœlo nobis adportata ; necnon inexplicabiles compoſitiones examinare ; Quo nihil iniquius, nihil impium magis , ſol deſpicit ab homine fieri, cõſulere nempè aliquem commodo vnius infinitæ multitudinis ſanguine; De δωροφάγει; non eſt mei ordinis aliquid loqui, Medicos nouos quaſi coram tecum ſint hic compellabo ; Cedo mihi iam quid eſt hoc ſacri nominis eſſe Medicum? nihilne aliud quàm virum iuſtum rerum omnium, ſi fieri poßit, Naturam, & cauſſas, in hominis rationem prius bellè cogniti tenere ; ſi quid eorum modo, quæ fieri debent in Medicina, rectè præſtare velit ; Adnuit ſapientum conſenſus ; Quid muneris inſuper eſt veſtri an ipſiuſmet cor

pus

pus tueri, & eius dies pro naturæ legibus quam maximè producere; nemo refragatur; Vbi quidem benè valet homo neminem præter suam voluntatem adhibet in consilium, vel alicuius implorat opem; Quando verò de optabili vitæ statu deciderit præseruatione, cura, & lenitione doloris, indiget; Hæc sunt omnibus testata; Quare dum probatum fuerit arma necessarijs vsibus accommodanda maiorem in partem nesciri, vel non ritè fabrefacta, sua ipsorum imperitia arbitra cogẽtur plerique diuina Medici appellatione se indignos fateri; vestros illos ministros oppido diligẽtes ne petroselinon quidem, vel betonicam, triuialißimasq; plantas, nosse dicebamus, quis est autẽ vestrum ἰητρὸς ἀνὴρ πολλῶν ἀνδ ἀξίος ἄνδρων, ὃς τόσα φάρμακα ἤδη, ὅσα τρέφει εὐρεῖα χθὼν, *vt vult Autor omnium, & fons, vt cum eo quia incidit in calamum, dicam*

> ἐξ οὗ περ πάντες ποταμοὶ, καὶ πᾶσα θάλασσα,
> καὶ πᾶσαι κρῆναι, καὶ φρειάτα μακρὰ νάουσι.

vel si producatur fastosus aliquis Menecrates incessus grauitate Magnum Jouem referens nihil amplius simplicium cognitione doctiorem rustico confirmabimus esse; sunt adeò pauci, qui studiũ,

aut operam, adhibeant discretioni instrumentorum Medicinæ vatorum vbiq; frequens autem inspectus, & nostra quotidiana cum illis consuetudo, vel eorum copia, vilitatem quodammodo facit; & ita ingenium est hominum vt id, quod in promptu est, negligatur, iuxta Græcorum prouerbium, In foribus hydra interpretatus est idē elegātius Alexis, Ερῶμεν ἀλλοτρίων, παρορῶμεν συγγενεῖς; *ad recondita, semotaq;, sumus auidiores; & vt magis illa placent, quæ pluris emuntur, ita cariora nobis sunt, quæ cum labore sumus assequuti; Remedia tamen certa morborū prosperæ valetudinis tempestate consumimus, ijsq; pauperculus quisq; sibi parat cœnam tantis virtutibus deuoratis, quòd si fari multis daretur in creparent, quia sic abuteremini opibus Naturæ saginæ tantum studio ventris, quibus ingeniosi Medici sicut Magiæ peritißimi miracula semper præstiterunt; Et ideo propriarum virtutum præconia magna fuere sapientes: Chrysippus enim Braßicam; Pythagoras squillam, Diocles raphanum, Phanias vrticam, Apuleius betonicam, & alij pleraque decantarunt; vos autem ne voces suas tenetis, nedum facultates, longè pinguiores*

res

res adhuc facti circa peregrinas curatas ſane ab aliquibus in bene rectis locis non leui Marſupij diſpendio communis vtilitatis ægrorum cauſa præter miram animi iocunditatem rebus à diuerſis præceptis, atque exploratis, acquiſitam, quemadmodum Bononiæ fecit Polygraphus ille Aldrouandus perpetua obſeruatione mihi ſpectatiſſimus, qui ſuo Muſæo congeſſerat vltra quindecim mille res diuerſas domi, foriſq; natas, & in paruo theatro magnam Naturæ partem ſpectandam præbebat ſtudioſis Naturæ admirabundis, dum ego & doctrina, & humanitate, ſua per aliquot annos vterer; Sunt alibi & alij non humiliore deſiderio veritatis, vt Veronæ celebris ſua induſtria, & cura præcipua Franciſcus Calceolarius non parum meritus de Phytognomonicare de dum iuga varia, loca alpeſtria, luſtrat, & Montem Baldum panſpermiam ſimplicium ſæpius pererrat ad viuum ſingula deſcribendo magno poſteritatis commodo; Hic autem pleriſque aliud cordi eſt quam Peruana, & Chinæ, Regna diſtantiſſima pro remedio expeti, ſedetur in littore ocioſis cuticulam tantum curantibus, & expectantibus appulſionem Barbaræratis,

quæ salutem medicinis portet ægris nobis odio vatiniano prius illis sanis infensissimis; Cuiusnam negligentia, ne dicam crimine, hoc? Medicorum dormientium, permissa pharmacopeis medicaminum comparatione; plectentur sero tandem, seuaq; flagra manent quemcunq; partes assignatas conditionis propriæ non bene complentem; luunt interim pœnas innoxij, & hædis simpliciores statim cuiq; se medico profitenti committũt; tanta est incolumitatis acquirendæ sitis, tã blanda per se cuique sperandi dulcedo, quod occurrenti primo, seq; medicum profitenti, totos tradant; Sunt aliquot, nec mihi de pilis solum noti, ne quem stylo figam, qui nec famulitium vllum, nec vllam seruitutem, detractantes abiectissime mutati in culinarios, olilinctores, (cogor vti verbis aptis, potiusq; splendidis, aut honestis) homunciones tantos sibi spiritus, tantam arrogantiam, sumpserint, vt ferendi non videantur egregie doctis; Atque ideo tollunt amplius verticem, quia gloriosis animus pruriat ex magno sibi tributo honore quauis alia ratione, quàm literarum meritis ab illis, quibus pro librorum supellectili dolia, cadi, tessera, lusi, alea, scyphi; exosculantur,

ſculantur, & minutulus ſcidendi obſonij magiſter doctißimo cuiq; præfertur; Prima Gramatices rudimenta pædagogias blaterant; & in ea ſingulis penè verbulis impingunt, ſolœciſmos inducunt; Mathematicæ peritiam ſcientiæ ſi laudes Aſini ſtatuentur ad lyram, mutire mutones animaduertes; de cæteris fac idem iudicium; Atqui rude vulgus, & obæratus eis ſpeciarius, ait, plurimum valet hic noſter in medica praxi, quamuis Theorices regulæ ab eius memoria defluxerint; Fatui ſemper fatua ganniunt, volũt erigere murum cœmentarij ſine perpendiculo; & incedere quempiam erectum vnico crure nixum; cœciq; alicuius oculis agnoſcere; Quasnam, bone Deus, plagas, atque in extremum vſque æui carceres, non promerentur illi publicis bonorum calculis, ſi Critico cuipiam quaſi Latrunculatori ſubijcerentur iudicandi, vel ad conuentum Medicorum ſanctum venirent, vt quõdam in templum Pacis, vbi diſputantiũm Phyſicorum paleſtra ſeruabatur; Audiretur, quod facis ipſe paucis quiſque diebus, germanas leges, veteriſq; ſcientiæ Medicæ præcepta prorſus inuerſa, nouoſq; mores in artem ſtultitia multorũ

conſa-

confabulonum subrepsisse, quouè intellectu quispiam sine intermißione ab vtrisque pedibus cuiuspiam, & ambabus manibus, pertusa vena sanguinem mittat; ne quid præterea loquar amplius in tortis doctrinæ regulis, quasi non satis eis sit delinquere simpliciter imperitia Medicamentorum, hospitum, & domesticorum, quæ semper alienis prætulerim: nobis enim prouidißima Natura profert vbicunque quidquid opus fore videt tam benè valentibus, quam non prospera sanitate præsenti, nec iubet repentinæ de capite fluxioni, & acutißimis morbis, medicamen alicui procurandum ab inferis populis, sed in medio posuit vniuersorum viuentium maximè hominis, incolumitati, cuius gratia fecerat cuncta reliqua, summopere necessaria, si modo non fatuè cognoscantur. Sileant ergo, qui existimant, neq; terram, neq; mare, sufficere, patrijsq; rebus familiaribus connatis nobis vsibus nostris propria, & aduersa valetudine, digna nec difficilia partu, ab ipsis vsque postremis Arabiæ finibus, longe vsque à campis vltimis, allata tantū in cœlum extollentes, & attonita quorundam persuasione iudicantes nil nisi preciosa nobis prodesse;

desse; ast non captat aquila muscas, nec aspicit thripas; neque de vilioribus istis valde repletur crumena; despectui sunt hæc omnia Coriphæis istis medicorum, quos inter quidam graculo loquatior persuadere superciliosè nitebatur arbitrari me Braßicam marinam per aquosa prata surgere, pomilam, quam graciolam vulgò appellant, monstrabat plantam non remotè nascentem à scordio, pro quo scoradum putabat, & hic idem egressus inuisere, quod aiunt, officinas istas armaria sanitatis, si Libitinæ non displicet, discurrebat prælectis nominibus inscriptis arculis, monstrabatur Calamus digniβima, Macis preciosus, acorus singularis, & eiusdem syluæ varias, ne sim, sicut ille, locutuleius; dilaudabat quæq; dispeream tamen si quid à me taciturno floccipenderetur: neque enim contra istos pluribus contendendum, quòd leuitas sit verbosiβima finem nunquam factura dictis.

Propterea cum prima quasi materies eorũ, quæ beneficio hominum reponuntur, ita sint abiecta, ita prostituta, non asse ducenda, qualia nam erunt illa postmodum tota ex ipsis congregata? assuerunt autem rudiores quiq; sibi facti sufferri,

ri,

ri, credulitate vulgi magni, regnantes tamen strabi inter cæcos, modo syrupos, electaria, pulueres, iulapia, ex inuentione sua consarcinare, vt non aliud seruent scamna, sedilia, capsæ, Pharmacopeorum, quàm sua nomina egregia compositionibus plerunque noxijs; Quonam verò tandem artificio, quoue Deorum perfidiam istam monstrante, quæso vos dicite Musæ? non valeo ariolari mea sæpè diuinitate concessa; quasi desint talia pauca superioribus patribus examine lustrorum confirmata, nobisq; relicta; Verùm precium operæ factum putant, si modo pluribus infarctæ pixides ostendentur, vasa infinita aquaticis immundiora, & quasi corporum vigor omnis eis includatur non minimi coemendus; In hoc tamen dulce videtur ægris effundere totum illud pecuniæ, quod per æstus, & imbres, discrimine vario confecerint, dum nihil de fraudibus etiam Pharmaceuticis infœlicibus suboleant, cũ periuros inficiari audiant, nec aduertunt animum venalem sibi promitti vitam, miserrimæ familiolæ Genium fraudari, à nigris istis, interea temporis vniuersam rem pro anima sibi, suisq;, futuram sensim corrodi, quod sero facti sapien-

tes

tes perſentiunt, nec id prius vnquam ſperaſſent; ò quantum optimè cum Mortalium ſocietate ageretur ſi qui poſſunt velint etiam mederi labanti Medicinæ, populorum ſaluti, propter officinas, & peßimos homines iſtos botularios veriuſquam alio nomine dignandos, impurißimos ſcelerum, quibus ſeruatis, vt eſt in prouerbio κακῶν πάνιγυρις impendet: ſic enim in priſcam ſuã Medicina formam reuerteretur; Aegyptij Pharmacorum primi inuentores ab animalibus, & Magia ſapientes, quosnam viros non pellexerũt ad ſe cupientißimos veritatis; Pythagoram, Apollonium, Platonem, Democritum, qui redux in Græciam familiariter inde fuit vſus Hypocrate; & hic exiſtimari debet non mediocriter adiutus ab eo in relicta nobis poſteris Diſciplina, & Galeno non minus peregrinato, quàm fecerint alij: nam quo locupletaret amplius artem medicamentis non parua maria tranſmiſit, & in Cyprum magnis ferrarijs, metalliſeris, ſecturis, & omni cuniculorum genere, ſcatentem nauigauit proprijs oculis teſtibus fidißimis viſurus, & manibus lecturus de fornacibus ærarijs, quidquid Alexandrinorum deſides Medici non

 vteren-

vterentur Embiricæ cum primis addicti sectæ: quales arguit, & Plinius vt logiatros nostra tẽpestate Cynamijs frequentiores: Nam & clinicæ mulierculæ, vetulæ edentulæ, sagæ, de Polyandrijs nuper egressæ, pictores, aurifices, fabri, stabularij, tota denique contemptissima turba secum ducens fœminas præcipuas, & ordine maiores cuculatos, aut mystas, aliquot gregatim sunt hodie Medici; Docti, integri, reperiuntur rari, qui partes artis omnes traditas nefarijs multis ab annis ferè quinque centum solus velit, aut curet explere, cognitis ab eo morbis, causis, opposita remedia inuenire, naturalia, vel admixta parare, si duxerit præstabilius, oppreßis esse, qua sanè ratione legimus fecisse maiores nostros, qui suis manibus conquisita domesticè curabãt, circumferebant secum, vtebantur; Nec soli medicinæ candidati viri electißimi, sed & Imperatores Barbari, Græciæ Principes, & Romani Reges laudi maximæ tribuere sibi, vel reperijsse, vel composuisse, morbis aliquibus quadrantia medicamina proprijs appellationibus dignata, sicut nouisti de Mitridate, de Gentio, ne plures memorem, quem magis lætatum esse ferunt Plã

ta

ta Gentiana reperta, quàm si centenas vrbes subegisset: factitabant enim quondam medicinam, miraq; præstabant, vt de alysso legitur, & alijs simplicibus vocatis nunc penitus ignoratis, si quæ sunt in Hippocrate numeratæ plantæ, aut reliqua singularia, lustrentur; Istud idem positum in consuetudinem video ab elegantioribus, & mihi summa veneratione spectatissimis Prophetis, (vt cum Dioscoride medicos legitimos inscribam) qui pluris faciunt ægrorum vtilitatem, honestamq; famam, quàm lucrum: satis enim premij se tulisse credunt si quem iuuerint; At qui noui homines testudinei solum cogniti suæ turbæ cum demirandos se reddere contendunt actutum de suis inuentionibus dædaleis exharāt receptas, (sic enim neoterici dicunt) & ad proprios officinarum cultores delegant nostros sortilegos, & maleficos infanticidas immani quauis natione semper execrandos: nam detractis prodigiosis centonibus non de gemmeis myrothecijs, sed è lutosa semicocta argilla, sic accommodant in xitotecidas quasi alicuius diuorum reliquiæ castæ conderentur, vt est horum solertia fraudibus occultandis sagax; Et insuper sic exornāt

verbis (κριςόλογοι sunt enim impostores omnes) mellitis instructißimi, quòd nulla res charior à Deo posse tribui persuadeatur hominibus.

Quæ scelera, quæ pestes; Malo me dignum quouis deputem, & libris, qui sunt vitæ mortalis vnicum fere solamen, in perpetuum carere non iniquo animo feram si sit de duodenis compositio laudanda: nam vel αντιβαλλόμενα, vocant isti quid pro quo, sumpta de vicino rudere petenda licet forent ab hospite terra, contrusa sunt inter alias partes simplices totius, aut præparationi quid erit semper desiderandum, si daretur coram tueri singula: nam quasi pictores sint, aut Poetæ amenti furore conciti, ablegant omnes à se quo minus operæ absoluendo intentos eos nemo interpellet, vel potius ne versutiæ pateant; Crebrius autem nolunt eam temporis iacturam deuorare, quam subire decet in compositionibus struendis.

Has ideo cum simplicibus aliunde comportāt. Et quoniam describūtur rationes diuersimodè, receptarijq́; quos vocant, peculiares à singulis fermè habentur nec vno modulo metiuntur, aut ponderantur, quæq; Bononiæ, & Mediolani,

nisi

nisi qui Romanum, vel receptum generaliter, Anditotarium (non enim commune vocabulũ spernam) Magistrum vnum habeant, dum componunt aliquod, puta tripheram Persia deductam constructione implicatissimam, vel quid simile, ideo sciscitari libuit, & debet fieri, aut solet, à viris prudentissimis non semper alicubi medicinam tractantibus, quem nam sequutus sit autorem, nec te quærentem hoc ambagibus multis detinuit Cantharus tunc inscienter verax, & fassus est Verona, aut Venetijs, factum inde se portasse: quia minori dispendio sit mercatus, quàm si res quasque per se voluisset, vt auditor intelligat denario res emi pluris decuplo vendendas; Nec præuidet inquinatissimus semet prodi, crimen suum detegi, suppeditari occasionem necandi, vel non debite curandi laborantes quotiescunque Pauflagones incõsiderati simpliciter instituunt hoc, & illud, pharmacum modo rerũ numero, modo pondere, componentium id, differentissimum; Loquacitatis tamen insulsissimæ quidam cor inuolutus auaritia, quæ quidquid omnibus abstulit, sibijpsi negat arguit te quandoque, quòd has inter belluas non sint omnia sic

ad

ad examen reuocanda, cumulatè nostro factum est, ait, officio si Receptas Pharmacopeis mittamus, sua interest mandata nostra sedulo curare; Quia verò non idem ipse quod ille sensisti, nec vnquam senties, & sauis liberè eum nescium cũ multis rudere, parum scitè tradita veteribus præcepta seruari medicinæ factus est insignis probitati tuæ Misocalus, & odio accensus, quod ex æmulatione auidißimum est; tum quoniam sæpius ex sermone tuo, & scripta voce nondum benè percepta à Musis suis pinguiusculis, subolfecit plus forsan olei minus vini, consumpsisse te cœpit suo more facere, vt qui cum nullo prius egregio congruere voluerit, vel pro sua μισοπονίᾳ bonis & literis accersa non quiuerit, & vt humanitatis tuæ in eum præstita rependeret officia nullum prætermisit tempus cogitandi quanam tandem ratione te posset obruere, si minus vt erat animus suus lædere (iustus enim ab ipsomet solo læditur) insinuat se bellè pro loquacis facundia in fœminarum amicitiam, potitur votis: nam insigniores Danaas euincit largitionibus, vtrunque (neque enim literas, aut data quæque, reijcit mulier) vt qui vatem monitorem legisset;

Αργυ-

Ἀργυρέαις λόγχαισι μάχου, καὶ παντα νικήσεις; domat cæteras, has dum permolit laudarier optat: iſthoc enim nomine penes eas multas ſcitulas benè audit; quique virtutem habet vnam tenet omnes; Donauerat vni de Nobilioribus, vt innata eſt ſibi cum ſexu illo liberalitas, bezaarticum Lapillum, dixerat, quem tanquam Zopyri talentum ſcrinio credula incluſerat, poſtquam verò eius ſpectandi copiam tibi fecit illa fucum detexiſti: nam confractus arenulam vitream præſeferebat, ex qua precarij globuli, vel ſpherulæ conſtrictioni veſtium corporis vſui frequentes, conflari ſolent; Perſimilem gemmam elargitus erat & alteri facilis enim iactura terreni; huius pura mulier comminutam particulam cuidam familiari dederat potandam, ipſe ad eum vocatus, ſi benè non diu præterita recordaris offendis ſymptomatibus varijs agitatum, numne ab epoto veneno (eſt enim lætale vitrum) non auſus ſis iurare; obijt ille non longum poſt miſer.

Hoc ergo modo captata graculárum beneuolentia, ſanctè Hippocratis præcepto circa illas obſeruato, nullus eſt angulus, nulla conciliabula, nec caupona, vbi non abſens adſit, omnibus eſt

in

in ore, quid prӕterea, noui hominis aduentum gratularetur fautores, cupediarij, nauiculatores, aurigӕ, lanij, cӕtarij, fullones, alijq; id genus proceres, mira namque valet arte aucupandi sterquilinia Thessalus audax delere prӕcipua maiorum placita, & rabie quadam in omnes ӕui medicos perorare; Quibus autem hamis insuerit captare homines tu nunc sic habeas, vt ex te alij omnes exinde percipiant; Quӕlibet res binas habet facies, ex terra patet immediatè cunctis qualisnam sit, at interior ab hac diuersa nō apertè discernitur, nisi ab iis, qui altius penetrant oculis animorum pectora cognoscentes quinam sint velut parietes dealbati, meliorq; foris quàm lateat intus; hoc de homine clarius interpretor; sunt multi te visu strenui simulatores, qui laruam induti per populos incedunt ceu noui quidam Aristippi quamuis agentes personam, vt à nemine dignoscantur, & eo minus ab opulentis, ad quos instar muscarum ad corpora assultantium sæpissimè aduolant, cū eis plurimi sunt deducunt, reducunt, assentantur, vbi quid fuerint orsi dicere vultu, fronte, prӕferre hilaritatem, quod Grӕci dicunt φαινοπροσωπεῖν, solent animo

mo gerentes aliud, nutu, renutu, ſermoni ſequi conſentiunt omnibus, & auribus ſeruientes, eis dicta confirmant ſiue in contumeliam, detractationem, maledicentiam, qua delectantur impēsè ocioſi isti omnibus omnium neniis terentes horas cuiuspiam linguas ſoluerint pariter blandiuntur vt quibus non ſit opus Timonis ſcyllos conuitioſiſsimos manibus triuiſſe, cum nulli ferè non ſint ad maledicendum diſertiſsimi, inſitasq; virtutes eis, turpiloquentiam, inuidentiam, quæ eſt ſuimet ſupplicium, gaſtrimargiam, nunquam laudandam honeſtis viris, aut aliis citra Gnatoniſmum, laudant tamen in philoteſiis, Syſcitiis, præcipuè facti ſcurræ venuſti ſuum ingenium declarant, doctos ingenuus candor ornat, obtrectatio liuidos non deſerit; Papè quàm lautæ dapes ὅτατε οἷα ἔδουσιν διοτρεφέες βασιλῆες, Attica bellaria deputantur ſuauitate inferiora; Quoniam autem nos, quæ volumus, & credimus, libenter, & quæ ſentimus ipſi, reliquos etiam ſentire ſperamus, non ideo dura eſt illis ea perſuaſio, ſi quando res cum ſplendidioribus habetur viris, ad quorum voluptatem ſermo componatur, & ex eorum vultu pendeant; Inter

H *quos*

quos vnus bonus sanè animus illuditur serio ab Ancylomite consultore: namq; præcipuus heros benignißimus est; nec se leges vrbanitatis explesse putat si quem hospitem non bene potum dimiserit, mero se quoque proluit, nec abest suus compotator, non leui tamen virium noxa priusquã senex externum vinum ad meridiem producto somno vuidus euicerit; querit læsus consilium ab vno de Assentatoribus, qui nescius nunquã non obtrudere palpum, frontem fictus periculosas esse, ait Hipocratica sententia, mutationes inueteratas, probariq; sibi valde Cothum illum Atheniẽsem, qui statis diebus cothonismo, quod ille vocabat vinum, permisit hilarescere, more nempe bestiæ quotidie se poculis obruentis, ὅτι μένος μερόπωμ ὅμον ὅμηρος ἔφει; *bonum consilium, sed consulenti peßimum, persuadere mentis aciem hebetari, Saturnias quasi Lemas offundi, vires ingenii prosterni, & sublimi gradus uirum tam turpi ratione in abiectißimam brutorũ conditionem deuolui; Cum reliquis alterius ordinis gaudeat per Hippocratis manes cornicari, & illud pestilentißimum assentatorum* εὖγε *proferre, quidquid quocunque modo dictum, factumvè,*

fuerit

fuerit arridere, applaudere, adgratulari, ſed vni qui eſt ſal terræ, illudere deteſtabilis pudor, nec vna cruce dignum facimus expiandum; Te tra verum fera κόλαξ καὶ κόραξ, vt feſtiuiſsimo ſcommate liberius mimus à Diuo Iulio ſuis ludis productus in Ciceronem dicere nec Pompeio, nec Cæſari; certum amicum, ſed vtriuſque adulatorem; opus eſſet hygis anulo ad detegendos iſtos perſonatos furatiſsimos, qui dum eodem ore frigidum ſpirant, & calidum, cuncta penè circumſita inficiunt tabe cercopiſſando, quod ſi Cœlius orator iracundia ſua notus hiſtoriјs adeſſet in iſtorum cœtum ſemper aſſentientem, & ſecundas agentem, ſic exclamaret, Dic aliquid cõtra vt duo ſimus; In nullo tamen pretio ſunt ſi neſciant iſtud facere, qui verò dedecori ſibi putant, & Chriſtiana fide alienum, χαριγλώττειν & ἡδυγλώττειν, auribus iocunda, ſed non honeſtati, aut pudori, dantes ea, myzologos hoſce odere ſemper, non ſic Magnates, quibus nullum hominum genus magis eſt inuiſum, quàm horum, qui à vulgi ſententia longè lateq́ʒ, diſſentientes nimium acutè per tenebras cernunt; & ideo Carneades nullam rectè artem diſci affirmabat eis,

præter equitandi, quòd equus obsecundare nesciat, aut adulari; Aduersus assentationes horū semper esset obnitendum eo magis vbi occinitur in bonos, & doctos; expellendi ab aulis, quòd præterea sint schismatici, colaces, & moriones, qualis ille ambitiosus virtutis, & candoris, tui nitorem perosus aduersariam tibi quorundam constitutionem machinatus, quamuis ipse nō oblitus tui detractiones, maledicentias, pessimorum non plus facias quam culicem, aut asilum, soleat Indicus elephantus, quin est tibi vnde plurima habeatur gratia calumnlatori te meliorem reddenti cum dictis pariter, ac factis, mendacij conuincas; sannis occaluerunt Musis aures hoc nasuto seculo, gnarus probè non posse perpetuo latere quod simulatum est, & quidquid ad summū venit ad exitum propè esse, aliquando erumpat oportet, & impostores licet vsque homines calēt non tamen posse Deum; contaminant omnem medicinæ puritatem peruertunt leges Antiquorum, qui si mortem cum vita commutarent, vociferarentur, cur nam laceras Hyperbole maledice doctos, cur in Auaritiam tot struis artes, tot technas intendis, tot machinas admoues, fucos

paras,

paras, cum Hebræis, vt non pudeat te partiri vsuras, nec charitate moueris aliqua dum vis Chiron aparare libros non vt voluas; Apage veterinari indignißimè, qui sacra Medicinæ præcepta nobis & ratione, & experientia confirmata tractes; ne tua te pluribus moneamus peccata; Forsan se purgaret maiorum exemplis; Vespasianus ille Imperator è minutis, sordidisq́ rebus, vt è lotio, vel etiam ex gry, non lucri parum fecerat, nec putore mouebatur cum emolumento cõiuncto, velut è lenocinio, quæstuq́ corporis; alij pecuniam comparant, alij gloriam, nec illius vnquam intermorietur memoria, qui suis manibus stercore lætificabat agros, vt in Catone scribit Cicero, nec pudet Alcumistas, & quales nam homines, propè diuinos, vti limo compendij sui gratia ὥστε μηδὲν εἶναι σοὶ κέρδει κακὸν sit omnino arbitrandum; multaq́ de viuentibus, velut vpupa stercore tantum viuunt, quibus pro amaricino suaue olet; Astutus profecto ille, qui se defendat hac garrulitate, si patiatur Medicinæ parẽs, repugnat autem maximoperè, nec vult Medicũ bonum diuitias appetere, neque larem, aut petacem, mercedes alioqui promeritas exigere, si dē-

tur,

tur, non renuere: quia seniles operæ numerato pensentur, cœlestis beneficia Medicinæ inconstantioris quidem, fructicosioris tamen, artibus vitam rebus omnibus carissimæ dantis, vix omni auro cumulatè rependenda cur nam pecuniola liceantur? Sed lucri cupientior quàm honesti præcepta veterum curat scilicet; Videt vnum, aut alterum, amare se, minus autem optare prospera eis, ac Pœni Cretensibus, serò Phriges animaduertunt diuersam esse speciem foris, quàm sit intus explicati; minusq; boni habere in recessu versuti animi, quàm in prima fronte promittant, quoq; penitus acies oculi intendatur hoc viliores affectiones animi, & morum turpitudinem, intelliges, vt in multis nihilo aptiores officio, quod faciunt, quàm si sambucam Caloni aptaueris alto; tam multi sunt ei similiores ouis duabus expressi frontibus, vna Pytagoræ muti sapientiam pollicentis, altera Diogenem quendam solum referentes sententiæ aliorum rectæ oblatrantem, & famæ non parum detrahentem, superciliosè damnantem, odiosius obstrepentem, omnibus, quod sint vestibus, anulis, spectabiles in mulis aliquando

sedentes

ſedentes vrbem quàm magna eſt diſcurſui ſecretis armati è diario quodam pharmaceuptico decerptis, quæ ſecreta, hoc eſt probatiora remedia, nunquam rudioribus aperienda: ſunt enim non Deorum manus, vt Herophilus dicere, & ſalutaria, ſed tela cacodemonum; quia remedia nō ſalutem præbent, morbos ſæpius quidem, niſi medicus prudens rationali methodo probè exercitatus eis vtatur.

Ideo ſamellæ iugo, tela, glomo, colo, acu, nequid honeſtis auribus addam verecundius, relictis agirtarum, aut circulatorum, chartis è tribus edoctæ aquas, eglecmata, conficientes ægros homines crebrius quàm ægritudines tollunt, & ad necem potius, non ad ſalutem, adducūt, quāuis inde ferant cum multis Medicis nouis aliquod nomen & ipſæ; Quibus ſanè magis præſtaret ad beneuolentiam, ne dicam ſalutem, multorum comparandam non à libris Medicis turpiter à pluribus noſtris emulgatis excerpere componendi pharmaca rationem, ſed in ſcolam Ganeæ delitioſiorem ſe conferre, vbi fortè ſtaret Helius verus aliquis, qui conchylijs ſuperi, atque inferi, maris pigritiam ſtomachi nauſeantis ſtimularet,

mularet, siue pentapharmacum monstraret suũ quod esset sumen, phasianus, pauo, crustulata, & aprugna; Aut præstò esset Scapius elegans eduliorum informator, lautitiarum artifex, & scriptor non prostitutus tum aduersa, tum secunda, valetudine fruentibus, instrueretq; turundas Deorum cibos lautissimè parare digniores, & dulciores, nempè medicinas palati oblectamenta gulæ, lassæ iam voluptatis irritamina, vestris vnguentis, aut innumeris medicamentorum tricis, ita quoque pro sua conditione quisque ritè proprium faceret officium, si non messes in alienas falcẽ gregatim immitteremus; Atqui nouo more nunc interturbantur omnia, quasi parum sit intra orbem suum furere, & quo quisque est indoctior eo insolentior, mordẽs, lacerans, omnia, & veluti gallus Aesopicus ille gemmas alienas negligit, atque contemnit, cũ verè periti, & studiosi, putent se nihil scire, nec fateri quandoque suum pudet errorem; Viuitur ex arte, subinfit ille, nec omnibus suppetit ingenium, nec adest plerunque Venus conciliandi sibi voluntates hominum tunc in auxilium tibi accerse inuidentiam, garrulitatem, Trasonicũ

iactan-

iactantiam, gloriosam assentationem, Sycophãtiam, Lenocinationem, familiarissimas occulto Musatori liuore saucio, quem Chironia nec manus leuaret, nec Phœbus inuentor Medicinæ, sobolesvè clara Phœbi, reduceret in rectam suam viam literarum bonarum sempiternum, osorem consumatissimum ἤ μὲν κερτομίας, ἤ δ' αἴσυλα μυθήσασθαι; fauore tamen populi, & quorundam Gigantum noua semper exoptantium si fruatur non est quod sapiens suis opibus fœlix, nec aliunde pendens, & quæcunque inciderit fortunæ procella sua virtute firmus, & immobilis, demiretur; instar tetragoni corporis factus, quod semper stat in vtramuis partem licet proieceris; non aduersis elatus, aut secundis demissus; scis quianam? Consuesce Deum immortalem quo grauius homines ex commutatione rerum doleant, quos pro scelere eorum vlcisci velint, his secundiores interdum res, & diuturniorem impuritatem; concedere, quos probat, quos amat, indurat, recognoscit, exercet,

Grauis spectator subticet, in postremum vsque fabulæ, quæ principijs ab istis non potest lætã catastrophen habere, & nisi in tragœdiam desinere;

nere; Naturæ quorundam morbi, ambitio cupiditas, nimia, ſubtile malum, ſecretum virus, nullo perpetuo obtendi, nec prætegi, queunt fuco, qui ſimul atque ſuboleuit etiam in benefactis gignit odium, genitorem ſimultatis, inimicitiæ, cautelæ, vel malitiæ potius, ille medicæ, venient in apertum (habet enim Deus ἔκδικον ὄμμα *) ſic reſcitum iri putandum verſutias, quas Medici non, ſed moriones, adducunt ſecum quoties obganniunt in doctos comminus apud nobiles putatos; (nemo enim eſt altero nobilior, longa ſtemnatum ſerie niſi cui rectius ingenium, & artibus bonis aptius) qui rudes hominem in mutuũ adiutorium genitum eſſe ſibi ſolos natos volunt, ſibi viuunt, omnibus incommodi doctis, nec niſi planis, ludionibusq́; ſuis benefaciunt, ſolis fœlices (ſi qua tamen fœlicitas in aureis velleribus ineſſe poteſt) quod egregiè facit quidam carmis hiſpidior vrſo* Ἀνδρῶν δυσμενέων ἑκὰς ἱστάμενος πολεμίζειν, *vaferrimus ſanè obtrectator clãcularius, vbi videt ſibi præſtari aures repudiat ſemper opiniones, bonorum, facta deteſtatur. Zoilus alba, quod aiunt, amuſſi damnare omnia bene dicta pariter ac malè doctus, & quæri vates enunciat*

de

de ægris ne quidem visis, aut intellecto, nisi velut è turri, morbo succurrere profitetur; Quantulo hic homo sapientior, atque ὀυρομάντης Alexãdreus domi deses ex vrina diuinat à se remotissimi laborantis, nec etiam pluribus vult iacturam temporis facere, qui repente expedito calamo de eadem remediorum folijs exharat; hinc suo participi nobili magis titillant præcordia non leuem fructum speranti accessurũ reliquæ furtim locatæ monetæ; Si quid in Sheda Chironis descripta non exhaurire valet ægri Marsupium ponderis aliquantulum apponunt, sicut Coronicida, vel immutat, cum quid deesse odorat; experti norunt plerique suo malo; nam sicut Homerus aliquando dormitat, ita Medici minus consideratè describunt catapotia stomachica, mixturam pectoralem, sic de alijs; Tunc quid accipiant vestri pharmacopei? Contingit autem Medicos vos aliud quid agere, quàm rectè medicinam pluribus videlicet negotijs serijs distractos, mercando, vendendo, iumenta, equos, vestes laceras, currus fractos, omnem denique veteramentorũ preciosam suppellectilem; nonnullos vafros cuiusuis proxenetas discordes homines componere,

 hinc

hinc inde discurrere, mercata frequentare, aliena negotia transigere, & ne qua res cuiusdam egeni proscripta auctioni subijciatur certo pignore deposito catus aliquis factus ipopola dat mutuo pecuniam cum sorte creditori postmodum cumulatius numerandam, vades mercede constituitur suo periculo promittens obitum in vadimonium; sic negotium è negotio seritur.

Cum itaque tot vrgeant hominem difficultates, tot impendeant sollicitudines animo minorq; pars cogitationum detur officio suo, nulla venia dignus est, sed cui execrando, & detestabili, Deos omnes, omnes homines, inimicos fore tandem deprecemur; Quis autem neget hoc forsan ab istis Medicinæ violatoribus obseruari ex industria vt magis de eis populus loquatur, & famã nouitate aliqua accupantes animas hominum statim negotientur; Quemadmodum Romanus ille Medicus Athenas profectus ad discendum græcè fari, vbi legit πολλὰς δ' ἰφθίμους ψυχὰς αἴδι προΐαψεν, *& Achilles tantum laudis meruit; simili me quoque gloria, puto, celebrebit Græcia dixit, pro lapidibus, aut ferro, medicaminibus vsum: moritur enim æquè is, à quo spiritum*

ritum secluserit acicula, vel lac admixto pilo male per fauces elapso; ac quem bombarda dispersit in auras; & vtrauis ratione perimens homicida sit, siue supino medicamine dato, siue non captata occasione pernici momẽto temporis mutabili.

Quid ergo malum est in eis consilij cum dicto citius indicunt medicinas alias, atque alias syngrapha cubito prolixa magno, nisi fraudare gentes, interimere, nouam Medicinam inuehere contra euntibus sancitis legibus, & præceptis vetustißimis, vt ille physicus Ascisias in oppositum rationi mederi consuetus vbique, μορύχου *tamen* μωρότερος *est qui iam tritißimas antiquorum vestigijs semitas linquit, & nouas ingrediatur; Ab illa nunquam receßit Galenus, nec sibi fuit adeo pulcher in curandis ægris absentibus, vt quid voluerit faciendum mandare: rogatus enim consilium à Ciciliano pro filio laborante noluit temerè præiudicare, verum scripsit huic purgationi Dionysius Athenis degens moderabitur, dum cognouerit acuratè quonam modo præ purgatione corpus præparare oporteat; & quoto inde pharmaco expediat vti, diuinare non licet mihi, & ad-*

stare

ſtare negant tempora; ſi quid amplius indicij, aut pietatis, ineſſet nouis profeſſoribus haud ſecus & ipſi medicinam facerent ac priores aſſueuerint, nec ita deprauarent, & funditus euerterent, curandi Methodos; Tu, qui ſæpè, nec ſine indignatione, vocaris in conſilium deplorati populi regaliter tractati manibus imperitorum quid ſentis? meam quidem ignorātiam ſtatim arguo, faciuntq; illi vt plus intelligendo nihil penè intelligere mihi videar, neſcitq; celeritas animi circunſpicere cauſam vllam, quamobrem ſic medicetur aliquis hiſtriculæ, & liuidæ mentis homo, niſi more Andabatum circa morbos verſetur, ad pedes tumidos intendens actiones, cum ſit aliquando fons mali in capite, vt fecit in Leone illo Iudæo non ſanè inhumano: namq;, vt digito rem monſtrem, vir clarus Georgius Binchelouerus ſecundo ſenio proximior occulta laborans febre bilioſa iuſſus erat calidorum medicaminum ſimpliciter iuſcula ſumere feruidiorum ſuccorum temperationi, quos in quartadecima volens educere, qui præerat curæ, præcipitauit eum in grauiora prioribus ſymptomata, quibus niſi fuiſſet aliter obuiam itum, erat de illo iam actum; Nobilis

bilis item Georgius Leopoldus Medici dignißimi filius olim sub ardente sirio cum pilulas vocatas de hermodactilis, quibus penè caremus, deuorasset ad quadragies laboriosißimè secesßit; Ad hos alius frigidiore stomaco, consenescens, extenuatus, aceti squillitici, pancratici potius nominandi; (squilla nam vera rara est) non modicã bibebat quantitatem, perpetuo maiore exaucto dolore, sicut alij eadem medicina vsi; percunctatus cur nam sibi viscum pararet queribundo; quia præscripserat, inquit, Doctor; tanta est autoritas in homine, qui alogos persuadere verbis queat aliqua facienda in sui præsens detrimẽtum: præstans est opere, non admodum autem fœliciter prædictione: quoniam de venerabili suffraganeo decumbente prcnunciauerat, sic cras erit solutus; fuit ille sanè solutus, non quidem morbo corpus, sed animus videlicet corpore; ita contingit quòd aliquis, vt ait Phylosophus, ὀρθῶς μὲν λέγεται, οὐχ᾽ ἰδότος δέ· *dato enim pharmaco, quod esse rosarum conseruam dixerat, sic eduxit prospere quoad perendino die vitam cum morte commutauit: In his quidem malis vt quisque sit sus, an Minerua, proditur: simi*

les

les enim sunt Medici nauium rectoribus, qui mari tranquillo, sicuti nunc est, dum breuia loquor halcyonijs diebus, nauigantes si quo impegerint non apparet tamen, exorta verò tempestate, & puppi ad scopulos illisa naucleri imperitia detegitur, sic illi curantes homines in superficie laborantes licet errent, latet tamen alios peccatum, quando verò periculosus incidit morbus, nec ars, & ingenium, conueniant, in apertum venit lapsus vitæ discrimine subsequuto; quemadmodum in superioribus, & innumeris eiusdem tenoris à te animaduersis, vnde veluti è fibria de toto hominum iudicio, & textu sanæ mentis, iudicare liceat, quove zelo salutis mortalium ducantur pleriq; Tum quoque intelligere in quorum manus res Medica venerit, sapientum ne; Sapientia quidem præpostera factorum namq; horum consuetudo sola dulcis est cum sui gregis, & garrulis, ociosis, cum libris insuauissima, nec metus est eos ægrotaturos nimia lectione, aut quod sinu gestent semper in manibus vigilantes, & sub capite dormientes, atq; Plato Sophronis libros, & alij diuersos habuerint; nunc excusant occupationes Mercaturæ,

suorum

suorum nominum rationes, domesticas curas; modo rigor hyemis obstat, aliàs feruor æstatis, interdum autumni periculosum cœlum; cibo, potuq́; repletos diuersus à Musis furor agitat, & sanitatis, aiunt, habenda ratio, cum stomachus nondum concoxerit; ieiunis obstrepit fames, latrat cibi lagena, nec quietis sedere vacat; Itaq; non explicitos apud hos offenderis codices, nisi accepta, & expensa, summam continentes, non clepsydram temporis auari dimetientem, aut in horum medio lychnuchus cum ardente face, vel candela, spectatur, vt quibus nullum propè sit studium professioni suæ laudabiliter incumbendi, non animi virtutes exornandi, sed pecuinis affectibus alligati, terrenæ rei sectatores eorum curtam suppellectilem vt in dies magis deducant nequissimi congerrones, qui publicis incommodis vel gratis delectantur, & bonos fortunis omnibus exutos ad incitas redigere; Ex his quoq; initijs exorta quondam fuit artis Medicæ abominatio, & eius penè cognitionis obliuio, sine qua tamen nullæ gentes degunt; hinc Medicorum exilia nullam capitalem legem tenentium quamuis multos interficiant, more no-

uo regnantium, qui plus δὶς ὀξοὶ πασῶν differunt ab integerrimis, ſanctiſsimisq́; veteribus Hippocraticæ ſectæ fautoribus, & noſtro Diuo Lucæ Antiocheno Piladea deuinctus amicitia cum ſancto Paulo, qui Medicinam Damaſci exercentes ipſiſsimam Germani Medici, aut Eſculapij, qui rudem adhuc, ac vulgarem, ſcientiã paulo ſubtilius excoluit, ſi Celſo credimus, Iconem repreſentarunt antiquitatis vniuerſo conſenſu prius expreſſam; Virum nempè grauem doctrina, moribus, & annis, qui ſit & in ſeipſo totus teres, atque rotundus: nam capitis canitiem, rugas frontis, etiam fatuis, ac morionibus, adfert ætas, maſculam verò rerum cognitionem vſus multorum, lectio, atque obſeruatio; Præcox Prudentia non probatur eruditis, quòd ſenſim lapſu temporis certa ferè tantum ſoleat accedere; Throno inſidentem, quia ſedato debeat eſſe animo, ſublimi ſemper, & in ſtatione tranquilla collocato; Quis autem ſtudere poteſt opibus, vt animi tranquillitatem non perdat? Omni perturbatione liber, neque vagus: Vt enim ſapientiam ſequi non eſt prolixam barbam dimittere, compoſitum incedere, ſic neque palliũ

ornatum,

ornatum, peramve, circumferre; Insuper etiã tanti fieri debent voculæ maleuolorum quanti Socratem fecisse legimus in Aristophanis Nebulis, dum conuicijs acerbioribus proscinderetur: qui non magis ægrè tulit in theatro atque si in magno conuiuio salibus morsus esset; Laurea coronatum; quoniam sit cumulatissima laude meritissimus, vt ego interpretor; Aut ob eximiũ, & immortale, ex arte salutari, decus; Sceptrũ gerentem, dignitatem, & potestatem Regiam simul in ægrotis exercitam repræsentantem; non quomodo palpones isti mancipiorum ritu morbo laborantibus inseruientes obsequiosè, secumq; menses longos cyathis spumantibus ad ebriositatem strenuè certare soliti; Et ne foras ignari depellantur colaciæ scuto confidentes nullibi non sunt accepti.

Propterea lepidissimè scribitur, quoto quisq; in hoc numero pinguior, audacior, egregiè perfricta facie, loquacior festiuiter aduletur, & quasi choraules ad aurium, & sensuum voluptates modulans longam splendidissimorum mẽdaciorum superaddat coronidem, tanto pluris fieri apud torquatos admittentes vnum consi-

lium cerdonis prolatarij, non etiam ſapientis; (neſcit enim liber, & erectus animus niſi à ſuis dominari) Inſuper Medicinam nihil aliud eſſe, Socratis etiam ſententia, quàm quintam aſſentationis, ſiue potius deceptionis ſeptimam, qui perfectus eſt numerus particulam; Bacillus itē fuit additus nodoſus, ſcrupos, & labores, Artis, multiplicemq́; percipiendorum in illa difficultatem, ſubindicans; Draconem iuxta adſiſtere, meæ quoque ſalutis ſimulacro pingitur, cornutum tam propter euigilem tollendis ægritudinibus exoptatam diligentiam, quàm quia præſtamus, vt humana corpora velut infirmitatis exuta Leberide in priſtinum vigorem iuueneſcant; Adiunctum quoque gallum fecere vigilantiſsimum nempè animal in Medico ſomnolentiam, torporemq́; corporis, redarguentem; Nos autem qualem nam vigilantiam, aut ſedulitatem, requiremus in eo, qui conuiuiorum inſanis apparatibus inuolutus, hoc eſt hoſtibus ſtudiorum ſempiternus amicus, perpetem noctem ludens alea, latrunculis, pictis cartulis, poculis, grandioribus, pateris certans temulentus adhuc, & non edormito villo, eructans pro con-

cilio

cilio petatur? Canem postremo subijciebant animalculum fidelissimum: nulla res enim magis decet medicum, quàm fides integra, puraque laborantibus; ea enim sicut in monumentis historiarum legitur; Philippum Acarnanem Magno illi Alexandro commendatissimum reddidit, quamuis parricidij suspicione fuisset ipse apud Imperatorem delatus.

Iam ergo si conferamus huius venustæ imaginis colores expressos, & assignatas dotes Medicas cum nostris patebit apertè non alia fermè ratione similes esse, quàm cubus numerus cum magnitudine non terminata propositione respondeat: habet enim maior eorum pars nihil penè cum prioribus Medicis commune: Quoniam plerique horum natione penè Cares, quamuis iactabundi de Natalium splendore sint, ad Medicinam nunquam de industria, aut veritatis desiderio pellecti, appulerunt animum, queis nil cum cyrrha est, nil cum Parmesidos vnda, sola tamen ditescendi flagrantia suas huc omnes cogitationes intenderunt, vbi præcipua ignorationis pars cum arrogantia coniuncta præstantissimos esse medicos elatis tristis se existimant,

aptiores

aptiores aratrum ducere, asciam, securim, malleum, tractare, nauiculatores, aurigas, calcearios, esse; Hi sunt illa corpora moribus obscænis prædita, nulla pietate, nulla fide, sed omni malignitatis labe infecta propter Martis, cui medicina fuit adscripta, & scorpij, influxum; quorum ratione fit quandoque, vt boni, docti, candore animorum Cygni, malè vulgo audiant, libere quidem educati, non vt isti de contemptißima stirpe suscepti Dipsadis, aut Reguli, infensiores linguis vbi contra ius omne nummati euaserint, atque insuper perditißimi, quòd à diuitijs malorum, vt aiunt, mare profluat: id est maxima pernicies erumpit meo capiti, & internicina populorum calamitas eo vsque perseueratura in dies magis exaucta quoad benignum numen aliquod intercedens effrenatas dictorum mentes totam penè vetustam artem Diuorum inuentum peruertentes condigno supplicio reprimere studuerit: Sic enim perspectißimè fore video, quòd potiores medici studijs, & mundanæ vtilitati, superis dati promeritum suis virtutibus, & bonitati, locũ nacti salutiferæ mihi Deæ fauentes incolumitati Gentium ferre

suppe-

suppetias amantissimè voluerint; Nec mihi posthac erit amplius quærendum, quòd descriptæ quasi pecudes familiam mortalem curæ meæ Diuis creditam pergant suo vel solo gestorum pœdore contaminare.

Desierat iam tunc ictus aer implere meas aures, aut res interiore numine, & animo, cuius pars singularis est suusq; cuiq; Deus, conceptæ videbantur scripta voce iam finiri posse, quando occœpi rursus ad carceres sermonis huius sensa reuocare, sic memoria recolere mecum præcipua disputationis capita; Quæ declarant humanæ cumulo miseriæ non parum accessionis fieri à trium dictorum auaritia, aut ambitione, non mediocribus per fidem caussis, ob quas Primarum Disciplinarum multæ fuerint à stirpibus subuersæ; neque pristinæ medicinæ vestigium propè vllum supersit; Cuius panolethriæ tenentur ex pietatis debito & iustitiæ officio, præbere auxilium ij, qui pro summa potestate à Diuis concessa sibi temperant habenas rerum, atque virtutes tollere, vitia deprimere, malorum radices extirpare funditus instituerint: Aequissimi propterea Nomothetæ cauerint, ne

quis

quis Chirurgus habeatur aptus operibus exercendis manibus nisi prius ab integro, prudentiq; medico fuerit probatus; Instabunt cateruatim duri obijcientes Priuilegiarij sumus, lex priuatis nobis fuit irrogata, qua permittitur, nostro senatui, populoq; Tonsorum, conscribendi, vel coaptandi, in nostrum dignum ordinem quos con ensio generalis calculis albis deliberauerit; hæ nostræ partes sunt, nec ista cura spectat ad alios; Esto sic priuilegijs nihil abrogetur; olim dum fuere concessa diuer os arbitros tenebat ars, qui manibus intremulis diligentiam magnam per experientias præstabant; nunc quàm rarò nisi temeto referti prosiliunt in operas vt vespillonum gregem referant non suam, qua tu ment, audaces personam; Neque posthac sic opinionibus eorum facti belli tot ferramenta, tot vestes, tot fistucas, & sublicas, euellendis, perfodiendis, corporibus admoueant maximè periculosè laborantibus, nisi grauioris existimationis, & insignis doctrinæ, vir adstiterit; minusq; audeant purgationes illas suas celebres cuiq; præbere; pessima res enim est consuetudo, quæ diuturna vsurpatione malefacti alicuius

introducit

introducit vſum, vt nequis inde admiretur; ſi lapicida vellet monile facere, calceatum equo-ſutor, ſoleas borri, redarius curru relicto nauigare, non minus forent ridiculi ac ſoleat ſimia, cruſtum panis dum nititur extendere; Nec ſinitur multis in locis vllis niſi ſuam artem tractare, non licet cuiuis pictorem eſſe, aut maleum non ſumpſerit in manus impunè, qui non ſit faber; dare verò medicinas, hoc eſt interficere gẽtes, cuique permittitur, & vt quiſque inter ardeliones loquendo polleat Imperator humanæ vitæ, necisq;, ſubito euadit; Sed non fit volenti iniuria, cum ſuccedat aliquoties ex accidenti percùratio; Qui non amentes ſunt ita ſecum reputant; ſi clauus nauis non committitur niſi peritis nauigationum, quod quatuor vectorum, aut paucarum mercium, ſit periculum, quanto infruniti animi ſunt illi, qni corporis omnium diuitiarum pretioſißimi curam demandant cuilibet, & iſtis balnearijs; ob id condigna pœna plectendi, quando temerarij pharmaceupticam partem contigerint præcipitatum, antimonium, voratra tithymalorum ſpecies, & huius farinæ

deleteria medicamine sibi domi seruata præbendo; flammat decreuere patriæ leges istis, quorum instar vnus est impudẽtißimus rabula quælibet toxica dare promptus numerato spongia siticulosior auri, vita, corpore, ore, portendẽs immensam aliquam voraginem, aut gurgitem, vitiorum, turpitudinumq; omnium; Cuius auaritiam, fœditatem, mendacia, dolos, reprimere non mediocris sanè fuerit negotij, & nisi vitæ, necisq; datores Patris Oceani Sceptrum finxerint cum illo nũquam mores opicos exuerit, quouis equuleo, quolibet vnco, meritißimos: nam contriuit totos suos dies in istis, & assuetudo frequens habitum non facile mutabilem accersiuit; huic Generoso prædoni minatio sortis Attilij, vel sæuior alia animaduersio, ne quid grauius imprecer mali (optimè namq; volo hinc cohorti, si nihil omnino putidi lanx eorum diuendat) vix erit terrori vt à suo decipiendi proposito reuellatur, & cum eo gregales sui, quicunque sint, vt ille, nocentißimi: Dum viuit ipse tamen fautorum suorum gratia, (si modo vlla inter malos gratia est) ne quid caussetur deterius suometre-

te

teimplicabitur si nempè Syleni secreta referentur, si latrinaria officina, lustretur; Habet ea cuniculos, recessus popinales, angulos sepositos, remotos loculos, vmbraticos inquirendos vbi vulpecula calat pulueres antiquos, veterinaria remedia depromenda veluti de cumera quando rescitum fore neminem timeat, totam deniq; Syluam pecuniæ cudendæ sine incudine: Conficit enim aurum è lætamine, quod in suam apotecam, vel oletum potius deducit, quasi per occultas cloacas sordibus diuersissimis refertas, vt nõ sit minus negotium purgare illam cum stabulo vicino sibi, quàm fuerit propemodum Herculi Augiæ; Dicaturq; multa ne quid medicamenti maximè laxantis aluum penitus exponant, vel diuendant, nisi schedula, aut litera, publice noti viri medici proferatur; transgressoribus nõ ignoscatur: Getticus enim est, qui clementer agit in istis grassatoribus apertè cognitos, & obscuros, expõliantibus amicos pariter, & inimicos æquo discrimine tractatis; Nullum parent multiplex pharmacum nisi discretis à perito viro simplicioribus; Non mercimonias pro sua libidine indi-

L 2 *cent,*

cent, sed quanti vendantur æquus taxet iudex, scitus præcipuè, quæ stato valore mercamur, nec more annonæ singulis aliquando mensibus variabilis.

Longè plura moderanda forent, quæ pro mea virili effecta velim, & εἰ δύναμαι τελέσαι γε, καὶ τετελεσμένον ἔσαι; *veruntamen Medici præsertim cognitionis eximiæ, aut prudentiæ, nullius nominis, & autoritatis, nouas ferre leges non est, vt nec etiam suscipere omnium curationem, aut non parituris aliquid mandare; quia nemo rationalis, nisi sit Laro stultior, vt nec surdo fabulam narrauerit, non intemperanti medebitur, neque malum benè conditum mouere agredietur; quod faciunt ij, qui rem, non ægri commodum, spectant, & Auaritiæ sorditiem fiducia salutis certæ prætexunt imperiti morbos sinistra curatione nihil aliud, quàm exacerbantes; Hoc loci si rationis errandi variæ refelli à me deberent, non deessent clamantes* οὐ δ' ἄλλῳ νεμεσᾶτω ὅστις τοιαῦτά γε ῥέζοι, *etiamsi nil obstet quin aliquis peccare nescius, & vrbanus, villa perosus, de agricoltura, vt de peccatis alienis, scribat, hæc*

dete-

deteſtando, illam celebrando, loquaturq́ ſecus aliquoties ac viuat: quoniam Seneca moribus ſanctiſſimus penè ab omnibus creditus obſceniſſimè tamen quandoque ſcribit; & Aratus Aſtrologiæ quidem ignorus ornatiſſimis autem, atque optimis verſibus de cœlo, ſtellisq́, cecinit, Cicerone teste; Gardanus olim mihi præceptor nemine celebratiſſimus in Medicorum vitia multa contorſit, damnauitq́ errores, inter quos exe-crandos ſunt illæ nempè cum ineptis, doloſisq́ pharmacopeis clancularia conſpirationes ad extorſionem pecuniolæ maioris inuicem deinceps partis eradæ.

Sancitum ob id eſt à bonis Principibus, vt nemo ſtudeat huic arti, ſi qua neceſſitatis affinitas intercedat cum ipſis: quoniam nullum ſcelus eſt tam nefarium, quod non perpetretur ab iniuſto, niſi pœnæ formidine remoretur; & otioſe dormiunt, ſi quando patrocinetur eis Medicus; Atque ego non mediocrem conſolationem percipio, nullo me ſodalitio coniunctum iſtorum collegio; vt neque cum nugipetis aliquibus idem me ſapere, quòd iniquis, aut inhumanis; nugis,

quas

quas eis Polyceros, & alter obstreper tubulo, de me obtruserit, (inquietis enim, & stolidis, ingenijs euenit, vt leui rerum suspitione feriantur) effectum sit vt planè reputem Diuino ore fluxisse verbum illud, scilicet in vita hoc esse tutißimum, nulli prorsus credere; digna profectò sententia, quæ notis aureis incidatur columnis, templorum portis describatur, annulis inscalpatur, vt quæ tantopere expediat semper cuiusq; obseruari animo, præcipuè Phylosophi, qui supra mortalium statum constitutus minutam plebeculam cum simplicioribus contemnere, quamuis hic benè de se dicat, & ille male, si modo aliquis Cato, Marius, Lelius sapiens, alter Cato, si duo Scipiones (habet enim & hæc ætas tales viros) bene opinentur de illo, quod displicere malis laudari sit; Non primates indignius ambire, & ad nutus, aut præscripta, eorum viuere, quo ditescas, episcopenve aliquam aucuperis, quamuis enim Fortunæ bonorum plus eis Natura concesserit corporis tamen, atque ingenij dotes sic impertita est nobis vt magis sibi queat sufficere prudēs quàm illi mutuis hominum auxilijs egentes; Ho-

rum

rum ſecunda perſlati aura Medicorum quidam ſua tegunt errata mox in pœnitudinem abitura, ſoli ſapientes habentur, ſoli conſuluntur (quod & Galeno malè erat non agnoſci doctos) vehementiſſimisq; malis vni mederi volunt in opprobrium medicinæ contemptum bonorum perniciemq; gentis, eſt enim prona ad errores ars noſtra, nec exactam certitudinem crebrò videre contingit, non valde tamen delinquentes Hippocrate probantur.

Et ideo ſcite dictum eſt à Priſcis, quòd vnus arbiter, aut teſtis, vel ſciens, nullus prope eſt; Pereunt multi, periereq; non pridem valdè ſplēdidiſſimæ iuuenes fœminæ, ne tantillo quidem leuaminis per aliquot annos decumbētibus percepto ab innumeris remedijs reuera contrarijs, quæ nil vnquam iuuerint; quia ſimplices ſe crediderint vni tantum Iano Bifronti fortuito ſolum curanti, trilingui, maius premium ſperanti ab adulatione, ſcurrilibusq; nænijs, immundis ſcommatibus, quàm ſuæ virtutis ſpecimen expectet; ob id omnium doctiſſimus maledicentiæ, detrectationis, & aſſentationis in arte ſemper, & valde

& valde admodum strenuè cum sermo incidit de candido aliquo, & doctis omnibus exosculato Medico, qui dum pro maleuolentia reponere beneuolentiam, pro conuitijs amicum sermonẽ, pro deuotionibus Christiano dignas preces soleat mearum quoque partium non esse video Cynice plura de aliquibus erroribus dicere, ne quid impudentiusculè culper de castißimo ordine medicinæ scripsisse, & suffragio totius Comicorum Poetarum manus in eam venenatos sales omnes effudisse, dumq; inscitiam alienam insector meam temeritatem prodidisse exsibiler; Illud addam tantum me summoperè gratulatum in bonis, & doctis, si, qui deprehenderentur fucum vllum facere, non honeste fideliter suum munus explere, sordidis, & abiectis questibus, vacare imperio maiorum rapiantur in Asellum veterem, plagosum, & conuersi tergore cauda pro loris seruata manibus vtrisque circùmducantùr per fora, per vicos, per plateas, pùerorum subsequuta turba clamante Io Rege, Triumpha, qui tot insontes nullis telis, aut armis bellicis, sed medicinis tunc in diabolica

instru-

instrumenta tua culpa conuersis; Nam mos hic quoque laudatissimus retinetur in Montepessulano vetusto Medicinæ Gymnasio magno spectantium solatio, & clarissimorum Medicorũ risu; Quos interim sanè spe foueor putare non ægrè laturos me nulla priuata perturbatione iactatam, nullis gloriæ stimulis percitum, vt honesti alicuius laudem comminuerem, digressum à seuerioribus studijs huc diuertisse, sed quia vicem publicam veritatis inquisitorum dolebam dum vitium locum virtutis occupasse in istis præcipuè locis, & nescios pro doctis, (absit omnis liuoris suspicio) laruatos pro purissimis, haberi compertissimum tenerem; Nostræ splendor artis ignorantiæ tenebris multorum perstrictus, dignitas insignium rogantium me scribere depressa, communis cœtus humani salus, & vtilitas, mecum quodammodo iure Naturæ debitum munus requirebant; Ob id quasi per transennam prætериens, & inspectis strictim dictorum moribus calamo notare non artis, abusus, sed eius professorum, iuuit; Quamuis omnes intelligant Imperatorum, & orbis columnarum, fo-

M re

re veteri Medicinæ decus suum, suas partes integras restituere; nemo tamen minus bellè mihi velit, oro, si quid liberius fuerim de nigris quibusdam præfatis; Qui se nunc impuritate suæ cōscientiæ pertristum senserit Leonina pelle deposita qualis qualis homo sit, an Medicus, se declaret, meq; licet eruditali cuiusdam, ast purioris Philomusi, fecisse comprobet officium, atque hanc quantulacunq; sit, opellam nostram quisquis est Lector pectore candidus non subito lecto titulo reijciat.

F I N I S.